

Vildvuxet och ordnat

– Brukares upplevelser av gradienten från vildvuxna områden till gräsmattedominerade områden i staden

Wild and Orderly – Users' Experiences of the Gradient from Wild Areas to Lawn Dominated Areas in the City

Hanna Vilde Hörnell

Självständigt arbete • 30 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Landskapsarkitektprogrammet
Alnarp 2022

Vildvuxet och ordnat – Brukares upplevelser av gradienten från vildvuxna områden till gräsmattedominerade områden i staden
Wild and Orderly – Users' Experiences of the Gradient from Wild Areas to Lawn Dominated Areas in the City

Hanna Vilde Hörnell

Handledare: Stefan Lindberg, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Examinator: Marie Larsson, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Biträdande

examinator: Kristin Wegren, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 30 hp

Nivå och fördjupning: A2E

Kurstitel: Independent Project in Landscape Architecture

Kurskod: EX0846

Program: Landskapsarkitektprogrammet

Kursansvarig inst.: Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsår: 2022

Omslagsbild: Hanna Vilde Hörnell

Nyckelord: Grönområde, urbana grönområden, spontan vegetation, ogräs, vildvuxet höggräsområde, ordnat gräsmatteområde, habitat i staden, brukares preferenser

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i JA, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i NEJ, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt. Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Abstract

Green areas are needed in cities for several reasons. For humans, they can be esteemed recreational spaces and they can be habitats for animals and plants. Two types of the city's green areas are examined within the framework of this work: the orderly lawn area and the wild grass area.

The orderly lawn area is cut intensively during the summer and is a dominant feature in Swedish cities. The wild grass area is here used to refer to a green area that has not been cut intensively but has been allowed to grow wild with spontaneous vegetation, which tends to contain a number of different habitats and which is mainly in an early succession stage. These two types of urban green areas are examined to find out more about what makes people like them or dislike them and what people think about the gradient between them. The hope is that the work will provide clarity in how ordinary and relatively species-poor habitats can be changed and potentially more species-rich habitats can be preserved for people to like the result. The work is mainly based on an interview study that was conducted in a residential area in Karlskoga, Sweden in November 2021.

The results of the study showed that a green area with a mixture of orderly lawn and wild grass area was what most participants in the study could agree on that they liked. The best thing that could be done to make as many people in the study as possible think that an area was aesthetically pleasing and useful was to make the area interesting, as in worth discovering, and clearly taken care of. It was also important to ensure that there were open areas that the users of the place could easily enter and feel that they themselves could choose what they would do there – in other words, that the surfaces were accessible and unprogrammed. A view that can serve as inspiration for how such an area can be designed more precisely was chosen in the study. By using that inspiration, parts of ordered lawn areas can be changed to contain more habitats and more species. Converting the city's wild grass areas to partly consist of lawn would not have the same beneficial effect on the number of habitats in Sweden's cities, but it could make people appreciate the wild parts that were left behind more than they did before and probably even inspire people to care more about them.

Sammandrag

Grönområden behövs i städerna av flera skäl. För människor kan de vara uppskattade rekreationsytor och de kan vara livsmiljöer för djur och växter. Två typer av stadens grönområden granskas inom ramen för detta arbete: den ordnade gräsmattan och det vildvuxna höggräsområdet.

Den ordnade gräsmattan klipps intensivt under sommaren och är ett dominerande inslag i svenska städer. Det vildvuxna höggräsområdet används här för att avse ett grönområde som inte har klippts intensivt utan har fått växa vilt med spontan vegetation, som tenderar att innehålla en rad olika livsmiljöer och som huvudsakligen befinner sig i ett tidigt successionsstadium. Dessa två typer av urbana grönområden undersöks för att ta reda på mer om vad som gör att människor gillar dem eller ogillar dem och vad människor tycker om en gradient mellan dem. Förhoppningen är att arbetet ska ge klarhet i hur vanliga och relativt artfattiga livsmiljöer kan förändras och potentiellt fler artrika livsmiljöer kan bevaras för att människor ska uppskatta resultatet. Arbetet bygger huvudsakligen på en intervjustudie som genomfördes i ett bostadsområde i Karlskoga i november 2021.

Resultatet av studien visade att ett grönområde med en blandning av ordnad gräsmatta och vild gräsyta var vad de flesta deltagare i studien kunde enas om att de gillade. Det bästa som kunde göras för att få så många som möjligt i studien att tycka att ett område var estetiskt tilltalande och användbart var att göra området intressant, som i värt att upptäcka, och tydligt omhändertaget. Det var också viktigt att se till att det fanns öppna ytor som platsens brukare lätt kunde komma in på och känna att de själva fick välja vad de skulle göra där – alltså att ytorna var tillgängliga och oprogrammerade. En inspirationsbild för hur ett sådant område kan utformas mer exakt valdes i studien. Genom att använda den inspirationen kan delar av ordnade gräsytor ändras till att innehålla fler livsmiljöer och fler arter. Att göra om stadens vilda gräsytor till att delvis bestå av gräsmatta skulle inte ha samma gynnsamma effekt på antalet livsmiljöer i Sveriges städer, men det skulle kunna få människor att uppskatta de vilda delarna som lämnats kvar mer än de gjorde tidigare. Förmodligen skulle det leda till att människor också brydde sig mer om de bevarade vildvuxna delarna än vad de gjorde tidigare och till att de skulle vilja ha kvar dem.

Innehållsförteckning

Bakgrund	11
Områdesförklaring	11
Syfte	13
Mål	13
Frågeställning	13
Metod	13
Litteraturstudie	15
Inställningar till det ordnade gräsmatteområdet	15
Inställningar till det vildvuxna höggräsområdet	16
Inställningar till blandningen mellan ordnat och vildvuxet	20
Studieområdet i Karlskoga	24
Det befintliga gräsmatteområdet	27
Det befintliga höggräsområdet	27
Framtidsscenarier för studieområdet	28
Vild höggräsmark	28
Ordnad gång i vildhet	29
Ordnat inre i vild ram	30
Vilda öar i ordnad ram	31
Ordnad gräsmatta	32
Insektsfrämjande byggen på gräsmatta	33
Insektsfrämjande byggen på höggräsmark	33
Resultat av intervjustudien	34
Kvantitativ analys – statistik om områdena idag	34

Kvalitativ analys av områdena idag	37
Gräsmatteområdet	37
Aspekter som gör att området gillas idag	37
Aspekter som gör att området ogillas idag	40
Aspekter som skulle förbättra området	42
Aspekter som skulle förvärra området	45
Höggräsområdet	45
Aspekter som gör att området gillas idag	45
Aspekter som gör att området ogillas idag	49
Aspekter som skulle förbättra området	52
Aspekter som skulle förvärra området	55
Kvantitativ analys – statistik om framtidsscenarierna	58
Kvalitativ analys av framtidsscenarierna	63
Aspekter som var omtyckta	63
Vild höggräsmark	63
Insektsfrämjande byggen på höggräsmark	64
Ordnad gång i vildhet	65
Ordnat inre i vild ram	67
Vilda öar i ordnad ram	68
Insektsfrämjande byggen på gräsmatta	69
Ordnad gräsmatta	71
Aspekter som ogillades	72
Vild höggräsmark	72
Insektsfrämjande byggen på höggräsmark	73

Ordnad gång i vildhet	74
Ordnat inre i vild ram	74
Vilda öar i ordnad ram	75
Insektsfrämjande byggen på gräsmatta	76
Ordnad gräsmatta	76
Diskussion	78
Källförteckning	81
Figurförteckning	84
Bilaga 1	86

Bakgrund

Grönområden behövs i städer av flera anledningar. För människor kan de vara uppskattade besöksmål där det bland annat är trevligt att promenera, jogga, umgås, leka men också att få vara för sig själv, titta på blommor och få frisk luft. Stressade människor har visats må bättre av att vistas i det gröna på lugna platser (Arnberger & Eder 2015) och att besöka ett grönområde kan dessutom vara bra för kreativiteten. Urban natur kan verka återställande och fungera som ett smörjmedel för människors tankar genom att väcka nyfikenheten och tillåta nya tankar och idéer att komma fram. (Plambech & Konijnendijk van den Bosch, 2015)

För djur och växter kan städernas grönområden erbjuda livsnödvändiga habitat. Som påpekats av landskapsarkitekten Chris Baines (1986) finns det i städer allt som oftast nätverk av vägkanter, strandkanter, flodbankar, obrukade kanaler, gamla järnvägsspår och ödetomter som är orörda i det att de inte plöjs upp varje år och är obesprutade. Tillsammans erbjuder de levnadsmiljöer som inte längre finns att hitta på landet kring den storskaliga jordbruksmark som flera gånger angränsar städer och ibland sträcker sig så långt som till nästa stad. En del arter som vallmo, tistlar, baldersbrå och andra gamla åkerogräs kan hitta obesprutade platser i städer där jorden lämnats bar vid exempelvis en byggarbetsplats och slå rot där. Andra arter är beroende av att marken som utgör vägkanter, ödetomter och dylika platser lämnats både obesprutad och ostörd i det att den sällan (om ens någonsin i mannaminne) grävts upp.

Sedan är en stad byggd av och för människor. Rimligen så prioriterar människor bevarandet av platser de gillar och ändrar med tiden på det som ogillas. Att ett habitat i staden ska finnas blir på sikt alltså avhängigt att människorna som tittar, promenerar, umgås eller på annat sätt brukar platsen där habitatet finns gillar det de ser och upplever på platsen.

Utöver att en stads grönområden alltså behöver gillas av människor för habitatrikedomens skull, borde de i bästa fall också gillas av människor för människors egen skull. I de bästa och mest humanitära av världar borde en stads grönområden formas av att de ska vara en miljö som alla människor gillar och mår bra i var dag. Ett sätt att ta reda på vad människor gillar är att fråga dem.

Följaktligen, för att det ska finnas en habitatrikedom i städer och för att så många människor som möjligt ska må bra av att bo i städer borde det vara viktigt att höra sig för vad brukare av grönområden tycker om de och sedan påverkas av de åsikterna vid utformningen av städernas grönområden.

Områdesförklaring

Två typer av grönområden kommer granskas inom ramen för det här arbetet. Det är dels det ordnade gräsmatteområdet, dels det vildvuxna höggärsområdet. Den ordnade gräsmattan är namnet som här används på ett grönområde som domineras av just gräsmatta. Området

klippas regelbundet och intensivt under sommarhalvåret. En gräsmatta kan och har beskrivits som en grön öken. (Baines, 1986) En kortklippt gräsmatta består i flera fall mest av just gräs. Gräset konkurrerar kraftigt om resurserna i jorden med sina grannväxter och klarar dessutom av att klippas ned intensivt och regelbundet på ett sätt som få andra växter klarar av. Staren gillar att leta efter harkrankarnas larver med sin näbb i det korta gräset men utöver de två, staren och möjligen harkranken, är det inte många andra djur som gynnas av just gräsmattan. Gräsmattan kan vara en monokultur.

En gräsmatta kan också vara något högre och sprängfylld av andra växter än gräs: såsom tusensköna eller röd- och vitklöver. Emellan de regelbundna klippningarna kan dessa arter tillåtas blomma och pollinerare lär då anlända till platsen tätt följda av flera fågelarter. Samtidigt kan den fortfarande ge ett ordnat intryck.

I vilket fall så är gräsmattan ett vanligt inslag i svenska städer. I en fallstudie av Göteborg, Malmö och Uppsala från 2017 uppskattades det att 22,5% av markytan i svenska städer bestod av gräsmatta. (Hedblom et al., 2017) I sin tur betydde det att gräsmatta utgjorde omkring hälften av alla grönområden i svenska städer och troligen har det inte ändrats **betydligt** under de senaste fem åren.

För att få en hög biodiversitet i staden behövs en variation av habitat varav ett som särskilt efterlyses av biologen Juliane Mathey och stadssociologen Dieter Rink är vildvuxen natur. (Mathey & Rink 2010) Det vildvuxna höggräsområdet är här namnet som syftar på ett grönområde som inte klippts intensivt utan tillåts växa sig högre än gräsmattan, bli vildvuxet och som dessutom tenderar att innehålla ett flertal olika habitat i sig självt. Grönområdet befinner sig huvudsakligen i ett tidigare successionsstadium och solen når ner till busk- och fältskikt. I alla fall delar av det klipps alltså ned ibland men som mest kanske en eller två gånger om året. På det vildvuxna höggräsområdet kan det finnas en variation av strukturer, en mosaik av olika successionsstadier och varierande höjder som skapar olika mikroklimat där flera olika arter kan hitta sin föredragna nisch. Olika blommande buskar och örter ibland höggräset kan återfinnas där som lockar till sig pollinerare och flera olika fåglar. På marknivå och under kan det finnas ett och annat vilt djur som gräver sig ett bo. Potentiellt är det en marktyp med plats för ett flertal djur- och växtarter.

De här två typerna av urbana grönområden undersöks för att ta reda på mer om vad som får brukare att gilla dem eller att ogilla dem. I en studie från Finland argumenteras det för att brukares åsikter om grönområden passar speciellt bra i ett tidigt stadium av en designprocess för att visa på vad som ska prioriteras av olika designalternativ och vad som behöver efterforskas vidare. (Faehnle et al. 2014) Med det i åtanke görs den här studien också för att undersöka olika alternativ som ligger någonstans mellan vildvuxna höggräsområden och ordnade gräsmatteområdet och brukares åsikter om de alternativen. Förhoppningen är att arbetet ska ge klarhet i hur vanliga habitat kan förändras och potentiellt mer artrika habitat kan bevaras för att människor ska trivas och gilla resultatet.

Syfte

Syftet med arbetet är att ta reda på vad som får brukare att gilla eller ogilla platser som domineras av gräsmatta, platser med en vildvuxen höggräskarakter och exempel på områden däremellan.

Mål

Målet med arbetet är att det ska ge råd i hur urban vildvuxen mark dominerat av ett tidigt successionsstadium samt gräsmattor kan bevaras eller förändras med relativt små medel för att det ska finnas platser i den framtida staden som är uppskattade av människor. Möjligheterna att förena den målbilden med en stad där en habitatrikedom främjas ska också kort ses över.

Frågeställning

Vilka aspekter gör att grönområden – på gradienten från vildvuxna höggräsområden till gräsmattedominerade områden i staden – upplevs vara estetiskt tilltalande och användbara av dess brukare?

Vilka aspekter ger motsatt effekt?

Metod

Arbetet bygger huvudsakligen på en intervjustudie med 21 deltagare som genomfördes i november år 2021. Deltagarna i studien heter egentligen något annat än vad som anges i presentationen av resultatet nedan. De som deltog i studien intervjuades med stöd av en enkät (se bilaga 1). Frågorna i enkäten var inriktade på att ge dels kvantitativa svar och dels kvalitativa svar om hur deltagarna använde och vad de tyckte om två grönområden vid Robsahmvägen i Karlskoga – ett vildvuxet höggräsområde och ett gräsmatteområde – samt vad de tyckte om olika alternativa framtidsscenarier för utformningen av områdena.

Områdena i Karlskoga valdes ut för att de gränsar direkt till varandra vilket belyste kontrasten mellan dem och för att de omgavs av bostadskvarter. De valdes också för att författaren till den här uppsatsen, alltså jag, har ett personligt band till områdena eftersom jag växt upp i en av villorna bredvid dem och därför visste om att dem fanns. Av deltagarna i studien bodde 17 i kvarteren runt de två utvalda grönområdena och hade därför med all sannolikhet vistats på eller vid områdena tidigare. Dem fyra deltagarna som inte bodde i kvarteren kring de två

utvalda grönområdena gavs en rundtur på platserna innan deras intervju började. Meningen var att alla deltagare skulle ha upplevt platserna i verkligheten innan de intervjuades, helst vid flera tillfällen i olika väderlekar och årstider.

De som bodde i kvarteren kring områdena blev i huvudsak intervjuade i sina egna hus en och en förutom i två fall då intervjun genomfördes två och två (så totalt fyra deltagare genomförde alltså intervjun i en grupp om två personer). Två personer av de som bodde i de kringliggande kvarteren intervjuades direkt på de utvalda grönområdena, liksom en av deltagarna som inte bodde i de kringliggande kvarteren. De andra tre deltagarna som inte bodde i de kringliggande kvarteren intervjuades hemma hos mig i köket i en villa på Robsahmvägen. Alla deltagare som inte bodde kring områdena hade bjudits in av mig för att delta i studien. Deltagarna som bodde kring områdena knackade jag på hos och frågade ifall dem ville delta. Jag kände flera av deltagarna i studien sedan innan.

För att ta reda på vad deltagarna tyckte ställdes frågor som handlade om användningen av områdena och om deltagarnas estetiska intryck av områdena. Intervjuerna spelades in och transkriberades efteråt. I den kvantitativt inriktade delen av enkäten fanns frågor där deltagaren i intervjustudien bads ange hur vackert eller användbart de tyckte ett område var på en skala från 1 till 10 där 1 var mycket fult/minst användbart och 10 var mycket vackert/mycket användbart. Det fanns också frågor där deltagaren ombads att rangordna olika alternativ från mest estetiskt tilltalande till minst estetiskt tilltalande samt från mest användbar till minst användbar.

I den kvalitativa delen av enkäten fanns frågor som i huvudsak var inriktade på estetiska intryck eller användbarhet men där deltagaren fick svara fritt på frågan med egna ord. Svaren analyserades sedan efteråt med inspiration från principen om tematisk analys som redovisats av psykologerna Virginia Braun och Victoria Clarke (2006). Med det menas att svaren inordnades i positiva och negativa kommentarer om de befintliga områdena och framtidsscenarierna och sedan i olika underkategorier som beskrev vad som var positivt eller negativt.

Arbetet bygger till en mindre del också på tidigare studier eller texter som liknar den ovan beskrivna intervjustudien eller på annat sätt har med vildvuxna högräsområden eller gräsmatteområden att göra. De tjänade som inspiration till enkätfrågorna och står med i arbetet som en översikt av tidigare resultat för studier om vildvuxna högräsområden, gräsmatteområden och om blandningen däremellan.

Litteratstudie

Inställningar till det ordnade gräsmatteområdet

Ordnad grönyta med potential för rekreation

I en studie från 2017 undersöktes människors uppfattning om gräsytor i Sverige. (Ignatieva et al., 2017) Studien genomfördes i bostadsområden där gräsmattor täckte den mest betydande delen av utomhusmiljön i närområdet, såsom folkhem och miljonprogram i Göteborg. De som deltog i studien bodde alltså på platser som gjorde att de dagligen var omgivna av gräsmatta, från hemmet till jobbet och skolan och parken.

Resultatet visade att människor generellt gillar gräsmattor. (Ignatieva et al., 2017) Anledningarna till att gräsmattor gillades var i regel användningsorienterade. De värdesattes som ytor för rekreation, där det gick att leka, vila, ha en picknick, ta en promenad eller träffas och umgås med andra människor. Gräsmattors gröna färg uppskattades också och att de såg välskötta ut.

Det finns fler exempel på studier där resultatet visat att människor gillar ytor såsom gräsmattor för att de ser välskötta eller ordnade ut. I en undersökning från 2014 av preferenser för vegetation längs stadsvägar i Tyskland fick ordnad vegetation med gräsmatta, perennplanteringar, buskar och träd bättre betyg än spontan uppkommen och förvildad vegetation. (Weber, Kowarik & Säumel, 2014) En undersökning från år 2009 visade att människor som immigrerat till Nederländerna från Turkiet och Marocko överlag gillade en funktionell och intensivt skött urban natur (såsom gräsmatta) med antropocentriska värden bättre än deltagare i studien som fötts i Nederländerna. (Buijs, Elands & Langers, 2009) Immigranterna som deltog i studien ogillade speciellt oskötta och förvildade landskap såsom kärr och sanddyner.

I en europeisk undersökning om människors inställningar till gräsmarker med 2027 svarande i 19 olika städer, varav en var Stockholm, fanns i likhet med den ovannämnda studien från 2017 att människor i regel förknippade kortklippta gräsmattor med olika sorters användningsområden, alltså rekreation. (Lampinen et al. 2021) De som i undersökningen motsatte sig att gräsmatteområden skulle göras om till högvuxna ängar förknippade för det mesta kortklippta gräsmattor positivt med både renlighet och rekreation.

Begränsad användning i praktiken och önskemål om variation

Emellertid fanns det en paradox i människors uppskattning av gräsmattor: även fast gräsmattor uppskattades för sin användbarhet så användes de i praktiken inte i någon betydande grad till annat än promenader, i alla fall inte när folkhem och miljonprogram i Göteborg undersöktes. (Ignatieva et al., 2017) Det kanske alltså snarare var den rekreativa potentialen med gräsmattan som människor gillade, snarare än den faktiska användningen de hade av gräsmattan. I studien berättade människor också om att de helst inte ville använda en alltför stor och homogen gräsmatta, utan föredrog när det fanns varierande ytor som stimulerade olika sinnen, såsom ljud, lukt, känsel och syn, och som kunde användas för olika aktiviteter. Flera deltagare nämnde att de gräsmattedominerade grönområdena kring deras hem hade blivit bättre om det funnits fler svenska blommor, mer färger, fler bra och fina sittplatser med

bord och bänkar, konst, mer träd och fler vatteninslag i kombination med gräsmattan.

Rikblommande matta

I den ovan nämnda studien om gräsytor från 2017 i Sverige undersöktes också människors intryck av en alternativ typ av lågväxande yta – den gräsfria mattan. (Ignatieva et al., 2017) Det var en lågväxande, färgrik och blommande perenn örtmatta som, om än inte tekniskt sett en gräsmatta, visuellt kunde påminna om mindre intensivt klippta gräsmattor som tagits över av diverse blommande perenner. Flera av deltagarna i studien tyckte att alternativet var fantastiskt vackert men uttryckte också en rädsla för att gå eller göra saker på sådan mark eftersom blommorna där kanske kunde komma till skada. Det fanns också en avsvärjelse emot att plocka blommorna i den gräsfria mattan eftersom deltagarna i studien tänkte att det skulle förstöra marktypen på sikt om alla plockade utav blommorna. Flera av de tillfrågade likställde marktypen med en rabatt och tänkte att det var något att se men inte röra.

Sammanfattning

Baserat på ovan angivna källor så är gräsmattor goda ytor för promenader för flera människor och de uppskattas för att de ger ett ordnad intryck. Det antydde i två studier att gräsmattan är en tillåtande eller oprogramerad yta i det att flera människor kände att de själva kunde bestämma vad som skulle hända på gräsmattan – om det här skulle ätas picknick, sparkas boll eller sovas middag. Om gräsmattan istället för gräs fylldes med en uppsjö av lågväxande blommande örter fanns det flera människor som inte längre ville gå på ytan av rädsla för att då förstöra blommorna, även om örterna kanske hade tålt att bli trampade på. Om gräsmattan upplevdes vara stor och homogen, såsom flera gånger var fallet i Göteborgs folkhem och miljonprogram, användes gräsmattan i praktiken nästan inte till något annat än promenader. Flera människor uttryckte att de skulle trivas bättre på platser med stora sammanhängande gräsmattor om de bröts upp i mindre gräsmattor som sammanlänkade inslag med färggranna blommor, träd och sittbänkar i landskapet.

Inställningar till det vildvuxna höggräsområdet

Vildvuxen vegetation för mognad

I en artikel från 2012 sammanställde Cecil C. Konijnendijk, professor i parkförvaltning, och Matilda Annerstedt, doktor i landskapsplanering med inriktning på folkhälsa, tidigare forskning som visat på att vildvuxna markområden behövs i stadens bostadskvarter för rekreation. (Konijnendijk & Annerstedt, 2012) Att de behövde vara en del av bostadskvarter var främst för barns skull så att de kunde ta sig till de på egen hand. I staden behövdes det vildvuxna för både barns och vuxnas skull: de användes som en plats för oövervakad lek där man får lära sig om faror, pröva utmaningar, komma bort från familj och släkt och träffa kompisar. Det vildvuxna behövdes för mognad: människor sökte sig till vildvuxna platser för att dra sig tillbaka och samla sina tankar.

Ogillad men restorativ

I en studie från Österrike fanns dock att både människor som led och inte led av stressre-

laterade symptom ogillade vildvuxen mark i träda medan uppenbarligen människoskötta och omhändertagna ytor föredrogs. (Arnberger & Eder 2015) Tät vegetation som kantade stigarna som deltagarna skulle gå längs ogillades medan borttagandet av vegetation som skymde sikten i en urban skog generellt hade en positiv effekt för preferensen för platsen. När personer kände stress tyckte de emellertid att det var viktigare att antalet besökare på grönområdet var lågt än när de inte led av stressrelaterade symptom. När de kände stress brydde de sig också inte lika mycket om ifall platsen var nedskräpad eller smutsig jämfört med när de inte var stressade, förmodligen eftersom de nedskräpade platserna tenderade att vara folktomma. Att det var ett lågt antal andra besökare på platsen var den viktigaste aspekten för stressade personer.

Korttidsrekreation

I en studie i Tyskland av bland annat användningen av ruderatmark med spontan vegetation framkom att marktypen främst används av människor för kortare promenader, som platser att helt kort uppehålla sig på eller som genvägar. (Mathey et al. 2016) Aktiviteter som kräver mer tid, som möte med vänner, grillning, picknick och olika sportaktiviteter, var mer sällsynt inrapporterade.

Skräpig och varierad och grönskande

I studien från Tyskland tyckte en större del av städernas populationer inte att ruderatmark var attraktiv till utseende men det fanns också de som var av helt motsatt tycke och menade att ruderatmark var väldigt attraktiv. (Mathey et al. 2016) En del deltagare förknippade ruderatmark där spontan vegetation växte med att marktypen var riktig och inte artificiell men majoriteten tänkte mer på att marktypen sänkte värdet på hus i närheten samt antog att det förmodligen fanns sopor där vilket de tyckte gjorde ruderatmarken äcklig. I staden Leipzig hade fler en mer positiv inställning till marktypen än i Dresden – i Leipzig tyckte flera av de tillfrågade också att marktypen var hälsosam samt varierad och inte trist.

Attraktionen till ruderatmarken bland stadsborna i undersökningen blev större ju mer växlighet som fanns på platsen – speciellt när det fanns växter som blommade vid tillfället. (Mathey et al. 2016) Ruderatmark med lite vegetation var minst attraktiv av all ruderatmark för stadsborna i undersökningarna. I likhet fanns, i den ovannämnda studien om preferenser för vegetation längs stadsvägar i Tyskland, att en mindre skött väggkant med spontan vegetation föredrogs framför en intensivt skött väggkant helt utan vegetation. (Bonthoux et al. 2018) Det visade sig också att en väggkant med spontan vegetation visserligen uppfattades som mindre skött än en väggkant utan någon vegetation men också som vackrare och mindre tråkig.

Bevara ruderatmark som allmän mark men gärna med tydligare skötsel

En mindre del av deltagarna i studien från Tyskland ville ha kvar spontan vegetation i närheten av där de bor. (Mathey et al. 2016) En större del föredrog om ruderatmarkerna designades om till parker med mer intensivt skötta grönytor och träd eller alternativt till lekplatser, blommande ängar eller åtminstone att det blev tydligt att de var små naturreservat. Att bygga hus eller asfaltera ytorna till parkeringsplatser föredrogs inte av de flesta. Inte heller föredrogs blomrabatter, odlingslotter eller jordbruk med t.ex. rapsfält eller energiskog med popplar framför den befintliga ruderatmarken.

Ingen höggräsmark vid bostäder

Alla vill dock inte ha ängar nära sina hus. I den ovannämnda studien om människors inställningar till gräsytor fick deltagarna bland annat förklara vad de tyckte om ett alternativ med sammanhängande ängsliknande fält av annuella blommor. (Ignatieva et al., 2017) Flera tyckte att landskapstypen skulle passa bra att använda på stora områden som inte skulle vara för människors aktiviteter, till exempel i utkanter av grönområden. De tyckte att landskapstypen visserligen kunde var vacker att se på och säkert hade biodiversitetsvärden men att den inte var speciellt lockande att vara på. Flera uttryckte tydligt att de inte ville inte se något ängsliknande fält nära någon byggnad i områdena som var med i studien, även fast växterna i fältet blommade.

Naturvärden

I den ovannämnda undersökningen om europeiska människors inställningar till gräsmarker visades, utöver det som redan redogjorts för, att en majoritet av deltagarna i studien förknippade högvuxna gräsängar med naturvärden, såsom vildhet och artrikedom, och var positivt inställda till landskapstypen. (Lampinen et al. 2021) Deltagare som höll med majoriteten och var positivt inställda till höggräsområden var också mer positivt inställda till att kortklippta gräsmattor gjordes om till högvuxna gräsområden, än deltagare som inte gillade högvuxna gräsängar.

Inverkan av härkomst

Det finns en del studier som visar på att olika geografiska samhällsgrupper gillar vildvuxna grönområden olika mycket. I studien om människors preferenser för olika landskapstyper i Nederländerna som nämnt ovan fanns att deltagare i studien som var födda i Nederländerna tenderade att föredra vild natur oberoende av människor, till skillnad från deltagarna som immigrerat till Nederländerna från Turkiet och Marocko. (Buijs, Elands & Langers, 2009) Det ska dock nämnas att exempelbilderna som deltagarna fick se i den studien inte var tagna i ett urbant landskap, utan föreställde olika typer av jordbruksmark och vildmark utanför staden. Det kan alltså tänkas att deltagarna hade föredragit en annan landskapstyp inne i staden.

Inverkan av kunskap om vildvuxen natur

I en del studier har resultatet blivit att människors preferenser och åsikter om vildvuxna områden i hög grad påverkas av deras vana och tidigare bekantskap med just vildvuxna områden. I en studie från USA visade resultatet att studenter som läste jordbruksekonomi, hortikultur eller socialvetenskap, var äldre än andra studenter eller kom från större städer var mer troliga att föredra en ordnad miljö runt kvartershus än studenter som läste wildlife science, var medlemmar i en miljögrupp eller som hade föräldrar med högre utbildning. (Zheng, Zhang & Chen, 2011) De senare föredrog i stället mer naturliga och vildvuxna landskap runt villor. Eftersom de senare bland annat studerade ett ämne som hade med biodiversitet att göra antogs det i studien att mer erfarenhet och kunskap om fördelarna med vildvuxen natur påverkade intrycket av landskapstypen positivt.

Vanans makt

Människors vana visades också ha en inverkan på platsbesökarens intryck av urban spontan

vegetation i Kina. (Li et al. 2019) I den studien framkom det att ju mer tid en person brukade spenderade på en vildvuxen plats till vardags, desto mer tyckte de om när spontant uppkommen vegetation användes i design i städer eller bevarades i städer. Det kräver ju dock förstås att personen i fråga har velat vara på en i alla fall delvis vildvuxen plats till att börja med.

Att påverka människors uppfattningar om vildvuxen mark

För de som inte gillade hur vildvuxen ruderatmark såg ut kanske information om områdets fördelar skulle kunna hjälpa. I en studie från Danmark visades det att om platsbesökare informerades om varför en viss typ av skötsel användes för ett område kunde det göra att de tyckte bättre om platsen eller i alla fall hade lättare att acceptera hur den såg ut. (Jensen 2000) För att besökarna skulle gilla platsen var det också bäst om informationen om tillåtna beteenden i området gavs så att den förmedlade positiva eller tillåtna beteenden och inte negativa eller otillåtna beteenden.

Om information inte hjälper visade den ovan nämnda studien med gruppdiskussioner i Tyskland att vildvuxna områden kunde uppfattas positivt om de, för det första, inte var förknippade med sopor, smuts eller oordning. (Rink & Emmrich, 2005) För det andra behövde områdena kunna användas för rekreation. Mycket brännässlor eller liknande växter uppfattades som otrevliga och bjöd inte in till vistelse. Med andra ord behövdes åtminstone minimal struktur finnas på platsen – struktur som kan kännas igen från traditionella parker och trädgårdar – gångar till exempel eller små öppna ytor med låg vegetation. För det tredje var områdets kontext viktig. Det gillades om området var en del av en större grönstruktur, naturreservat eller att det på annat sätt visades att området var en del av en större helhet; att platsen hade ett värdigt syfte.

Sammanfattning

Baserat på ovan angivna källor så kan det vildvuxna höggräsområdet vara en möjlig genväg för människor att använda i sin vardag. Det skulle också kunna vara en plats att vara ensam på med sina tankar eller en plats att träffa vänner på och prova saker som inte känns möjliga att göra på en mer välbesökt plats eller under en vuxens tillsyn som barn. Beroende på det vildvuxna höggräsområdets storlek och inre struktur kan det antas att det inte lämpar sig för alla dem här tre typerna av aktiviteter – genväg, reflektion och äventyr – på samma gång. Att till exempel vara ifred på exakt samma plats som flera andra i kvarteret gärna genar över fungerar inte.

Flera deltagare i studierna som refererats ovan tyckte att vildvuxna höggräsområden såg skräpiga ut och ville inte ha dem i närheten av hus. Att de vildvuxna platserna kunde upplevas som skräpiga var också en förutsättning för att de skulle fungera som en fristad för människor som led av stressrelaterade symptom: på en plats som få andra ville beträda gick det att vandra ostört. Flera tyckte också om att det fanns varierad grönska på vildvuxna platser och upplevde att de hade ett naturvärde. Ju mer kunskap om biodiversitet och ju mer tid som spenderades i vildvuxen natur desto mer uppskattades det när det skapades eller bevarades vildvuxna områden med spontan vegetation i städer.

Även när människor inte gillade ett urbana vildvuxet område och önskade att det skulle skötas annorlunda ville de inte förlora platsen som ett allmäntillgängligt grönområde. Att implementera struktur på vildvuxna höggräsområden i form av exempelvis gångar eller min-

dre öppna ytor med låg markvegetation föreslogs vara ett sätt att bjuda in fler människor till vistelse bland vildvuxen urban natur.

Inställningar till blandningen mellan ordnat och vildvuxet

Den gyllene medelvägen i teorin

I ett bidrag till antologin *Urban Biodiversity and Design* tänkte sig författarna att frågan egentligen inte är parker eller vildmark utan snarare hur element från ruderatmarken eller vildvuxen mark ska integreras i parker eller grönområden i staden. (Mathey & Rink 2010) Det föreslogs att uppvuxen spontan vegetation kan integreras med ny design, att vildvuxna områden kan formas till nya grönområden med kvalitéer som inte finns i vare sig ruderatmark eller i intensivt ordnade parker.

Det finns flera studier om speciellt halvöppna landskap som också antyder att just en blandning mellan något ordnat och något vildvuxet skulle kunna gillas och till och med föredras av flera människor. I en amerikansk studie där boende i villakvarter fick berätta vilken typ av trädgård de föredrar valde majoriteten en trädgård bestående av 50% inhemska buskar och höga perenner och 50% gräsmatta. (Peterson et al. 2012) De andra alternativen i studien var en design med 100% gräsmatta (med ett träd och någon enstaka buske), en design med 75% inhemska högvuxna arter och den sista alternativet med 100% inhemska högvuxna arter. Det kan noteras att deltagarna i studien antog att deras grannar tyckte mer om alternativet med 100% gräsmatta än vad de själva gjorde.

I en annan studie i Kina fick fotografier som föreställde oordnad vegetation med avskärmad och stängd vy eller väldigt öppen vy de lägsta preferenspoängen av studiens deltagare. (Wang & Zhao 2017) Fotografierna med ordnad och välskött vegetation och ett halvöppet landskap fick däremot i genomsnitt de högsta preferenspoängen. I en annan studie från Kina framkom det att något som människor tyckte minst om i urbana grönområden var mycket tät vegetation. (Zhang et al. 2013) Sedan var en total avsaknad på vegetation och inramning av grönområden inte heller bra. En mediumtät vegetation föredrogs i regel. I en fallstudie om ifall biodiversitet var attraktiv för både professionella inom ekologi och lekmän i Helsingborg konstaterades det att halvöppna parkområden föredrogs av de allra flesta framför områden med hög växtlig komplexitet. (Qiu, Lindberg & Nielsen, 2013)

I en studie från Nigeria ponerades det att människors preferenser för ett halvöppet landskap skulle kunna vara genetiskt. (Falk & Balling 2010) I undersökningar som genomfördes i skolor i Nigeria – och tidigare i skolor i USA – framkom det att majoriteten av barnen och de unga vuxna som deltog valde den halvöppna savannen som den mest önskvärda platsen att bo på av ett antal olika landskapstyper, trots att de flesta av deltagarna aldrig personligen besökt savannen. Teoretiskt har människor alltså då en inneboende preferens för savannliknande landskap – som under livet modifieras av egna erfarenheter och påverkan av kultur. Det påpekades också av författarna till studien att parker där pengar har funnits till att forma landskapet tenderar att uppvisa just savannliknande karaktär – med gräs och utspridda träd och buskar – såsom i den engelska landskapsparkstraditionen.

Den gyllene medelvägen i konkreta exempel

Ett halvöppet landskap skulle kunna designas för att vara någonting emellan två extremer – där det öppna är klippt och ordnat och det som delvis stänger kan vara vildvuxet. Det finns exempel i litteraturen som anspelar på hur det kan göras för att människor ska gilla resultatet – en del mer direkt och andra mer i termer om hur grönområden kan designas i enlighet med människors preferenser. I bidraget till antologin *Urban Biodiversity and Design* som nämndes ovan framfördes det att människor kunde acceptera mer vildvuxna landskapstyper om det fanns öppna ytor i det vildvuxna med rekreativvärden för människor, innehöll element som var vackra att titta på, hade en målbild (kanske t.ex. ett område där småfåglar värnas om) som tydligt gick att se och att den vildvuxna vegetationen på platsen gjorde kvarteret som platsen låg i bättre ansedd och inte sämre. (Mathey & Rink 2010)

Några faktorer som gjorde ett grönområde vackert noterades i en studie med studenter i Tokyo. (Soga et al. 2016) Deltagarna i studien förklarade att de kunde gilla grönområden i urbana bostadskvarter bland annat för att det fanns fåglar och fjärilar där och att de var vackra att se på. Att träd anses vara vackra har antytts i en undersökning från USA där tillägget av träd i gatumiljöer alltid gjorde att människor tyckte om gaturummet mer än innan, även där det redan fanns befintliga träd som kantade gatan. (Jiang et al. 2015) I en studie från Nederländerna visades det att lekmän (i det här fallet människor som inte arbetade professionellt med natur- och landskapsskydd) prioriterade scenisk eller estetiskt inriktad skötsel framför ekologiskt inriktad skötsel av grönområden. (Buijs & Elands 2013) Skötseln av ett grönområde skulle alltså tas emot bättre av allmänheten om den var mer inriktad på att höja estetiska värden – snarare än enbart att skydda ett visst habitat. Det visades också i samma studie att de flesta professionella deltagarna utvärderade naturskydd på hur väl det påverkade ekosystemens och habitatens vitalitet. Allmänheten fokuserade istället mycket mer på ifall naturskyddet hade en positiv effekt på enskilda levande varelser – såsom enskilda träd eller djur.

Vikten av att ett grönområde är vackert eller kanske snarare tilldragande har framhävts i en studie från Tyskland. (Rink & Emmrich, 2005) I gruppdiskussioner mellan människor som förväntades använda grönområden mer än andra, som småbarnsmammor, hundägare och studenter, fanns det där att natur som ansågs vara värd att bevara av deltagarna också uppfattades vara attraktiv. Att ett område var attraktivt betydde för deltagarna i gruppdiskussionerna att platsen var fri från störande användningsområden såsom trafik. Den var inte heller omgiven av privata hus och den var inte för liten eller för stor. Platsen var fridfull och det gick att vistas ostört där. Platsen skulle också vara omgärdad av något som delvis skymde sikten för andra människor som befann sig utanför platsen. Den som vistades på området kunde så få vara sig själv där utan att känna sig granskad. Att platsen hade frisk luft, var fri från skräp och möjliggjorde olika rekreativa förströelser var andra aspekter som deltagarna i diskussionerna fann viktiga för att vilja bevara en urban naturtyp. Det kan också nämnas att större grönområden fanns mer värda att bevara än små.

År 1995 skrev landskapsarkitekten Joan Iverson Nassauer en artikel där hon introducerade en idé om att det är viktigt att en ekologiskt betydelsefull plats ser omhändertagen ut för att människor ska acceptera den, till och med gilla den och därmed vilja bevara den för framtiden. (Nassauer 1995) I artikeln gick hon igenom olika sätt som det kunde göras på genom kulturella traditioner och skötseltraditioner. Klippt gräsmatta som inte behöver vara stora fält utan kan röra sig om att det klipps en smal remsa på vardera sida av en gång

för att rama in den skulle kunna göra en vildvuxen plats prydligare och visa på att det som lämnats att växa vilt är menat att växa så. Att plantera in blommande växter – och då gärna med stora och färgstarka blommor eftersom små oansenliga blommor kan påminna om ogräs – är ett annat sätt som Nassauer föreslår för att visa på att en annars vildvuxen plats är omhändertagen.

Finns det stora träd på platsen föreslår Nassauer att de bevaras eftersom de brukar uppskattas av människor, mer än buskar eller perenner. (Nassauer 1995) Djurmatare och bon – speciellt fågelmatare och fågelbon – uppsatta i ett område berättar att det förmodligen finns småfåglar här och att området delvis är för de. Nassauer noterar att människor brukar gilla småfåglar och kan tycka bättre om en plats ifall de finns där att titta på. Även om människor kanske inte brukar uppskatta buskagen dessa fåglar ofta bor i förklarar Nassauer att de kan gilla en plats med vildvuxna buskage mer om det finns just fågelmatare och fågelbon uppsatta där som berättar att det är ett fågelhabitat som tas om hand om av människor.

Andra sätt att förmedla att en plats är omhändertagen föreslår Nassauer är att använda sig av järva mönster i landskapet som inte kan vara annat än människogjorda. (Nassauer 1995) I en mindre skala föreslår hon att formklippta buskar, växter i rad, linjära designelement kan vara de mönstren. Byggd struktur på eller omkring platsen som är hel och ren kan också visa på att den är omhändertagen. Strukturen kan till exempel vara målade staket, målningar på väggar, hus eller statyer med mera. Finns det byggnader vid platsen kan planteringar runt byggnaden användas som inte täcker fönstren.

Genom att använda sig av de ovan nämnda förslagen menar Nassauer att viktiga vildvuxna habitat som kan ge människor ett stökigt intryck kan ramas in och bli mer omtyckta. (Nassauer 1995) Hon förklarar i sin artikel att metoderna kan användas för att rama in hela området eller för att rama in flera mindre områden nära varandra. Eftersom metoderna är hämtade från element i omtyckta konventionella parklandskap och trädgårdar som känns igen av stadens människor argumenterar Nassauer för att de kommer göra att även det vildvuxna urbana grönområdet känns igen och uppskattas av stadens människor.

Att det är viktigt för människor att ett grönområde eller växtlighet ser omhändertaget ut har även belysts i andra studier. I den ovan nämnda studien om gatuvegetation i Tyskland framgick det ju att spontan och vildvuxen vegetation föredrogs framför ingen vegetation alls. Dock var det bästa alternativet enligt majoriteten av deltagarna i studien en designad vegetation, såsom en tydligt definierad remsa av blommande växter längs vägkanten. (Bonthoux et al. 2018)

I en annan ovan omnämnd studie om människors inställningar till gräsytor i Sverige fick deltagarna berätta vad de tyckte om olika ängsliknande ytor. (Ignatieva et al., 2017) Det som klart föredrogs var ett alternativ som delvis bestod av blommande ängsmark och delvis av klippta gräsmattegångar och gräsmatteytor mellan det höga gräset och blommorna. Det visar på att tecknen på omvårdnad som finns i det förslaget – att någon varit där och klippt en gräsyta – verkligen har en positiv inverkan på vad människor tycker om området, eller alternativt att människor gillar grönområden som de enkelt kan gå ut på.

I studien föreslogs det att gräsmattor som ska användas som sociala mötesplatser och fritidsaktiviteter borde skötas intensivt, medan befintliga gräsmattor och grönområden som inte används speciellt mycket av människor borde bli övervägda för alternativa formgivningar.

(Ignatieva et al., 2017) Som förslag på alternativ design gavs ängsmark eller annan rikblommande marktyp som doftar gott och är vacker att se på, kanske också med växter som är roliga att plocka.

Människors preferens för ett landskap fanns även korrespondera med landskapets upplevda återställande förmåga i en studie gjord i Sverige. (Tenngart Ivarsson & Hagerhall, 2008) För att fungera återställande skulle det i landskapet enligt deltagarna i studien bland annat vara lätt för en person att själv välja och göra det hen ville och området behövde vara en tillflyktsplats från oönskade distraktioner. Nyfikenhet eller fascination hos den besökande personen behövde också väckas av landskapet, områdets olika element behövde ha en ordentlig plats och vara sammanhängande och platsen behövde kännas tillräckligt rymlig.

Sammanfattning

Baserat på ovan angivna källor så är ett halvöppet landskap omtyckt av flera människor och föredraget framför ett alltigenom öppet eller igenväxt landskap. Ett halvöppet landskap skulle kunna designas för att vara någonting emellan två extremer – där det öppna är klippt och ordnat som en gräsmatta och det som delvis stänger kan vara av samma karaktär som det vildvuxna högräsområdet.

Att människor tenderar att gilla halvöppna landskap är emellertid inte detsamma som att människor gillar alla halvöppna landskap. I källorna som angetts ovan föreslås flera konkreta exempel på hur det halvöppna landskapet kan utformas för att människor verkligen ska tycka om resultatet. Bland annat så är ett tydligt och värdigt syfte med skötseln av vikt. Flera människor uppger att de gillar när det finns småfåglar i ett grönområde och ett halvöppet landskap skulle kunna utformas för att särskilt vara till nytta för just småfåglar. Vackra element får gärna finnas med i det halvöppna landskapet och småfåglar men också fjärilar och träd uppger flera människor att de tycker är speciellt vackra att se på.

Jämfört med människor som arbetar professionellt med natur- och landskapsskydd, som prioriterar ekologiskt inriktad skötsel och naturskydd med en positiv effekt på ekosystem och habitat, har den bredare allmänheten visats prioritera estetiskt inriktad skötsel och naturskydd med en positiv effekt på enskilda levande varelser som ett träd eller en viss sorts fågel. Skötseln och därigenom en del av utformningen av ett grönområde skulle alltså tas emot bättre av allmänheten om den var mer inriktad på att höja estetiska värden – snarare än enbart att skydda ett visst habitat.

Att en plats i staden, såsom en plats med en halvöppen karaktär, ser omhändertaget ut är enligt ovan angivna källor av yttersta vikt för att människor ska tycka om den. På något sätt behöver det alltså synas att det finns en mänsklig närvaro i det halvöppna landskapet, till exempel genom att det finns inslag av klippt gräsmatta som ramar in förvildade partier, att det finns järva mönster i placeringen av växter, att färgstarka och blommande växter gynnas eller planteras in och/eller att fågelbon och fågelmatare sätts upp.

Att i det halvöppna landskapet själv kunna välja och göra det som faller en in och att det finns något att upptäcka på platsen är andra faktorer som höjer preferensen för platsen. Att människor tycker om resultatet har visats vara av värde för ett landskaps bevarande: natur som människor anser värd att behålla är samma natur som människor anser är attraktiv.

Studieområdet i Karlskoga

Staden där det ordnade gräsmatteområdet och det vildvuxna högräsområdet studeras är Karlskoga. Både gräsmatteområdet och högräsområdet ägs av Karlskoga kommun och det är parkenheten på kommunen som har hand om grönyteskötseln av områdena.

Figur 1. Karlskoga mellan huvudstäder (Google, Maxar Technologies, 2022)

Figur 2. Studieområdet i Karlskoga (Google, Maxar Technologies, 2022)

Omkring 30 mil från Oslo och Stockholm ligger staden Karlskoga, centralorten i Karlskoga kommun, vid sjön Möckeln (Karlskoga kommun 2022). År 2020 låg invånarantalet i Karlskoga stad på strax över 30 000. Flera centrala byggnader som präglar stadskärnan kom till under 40- och 50-talet. Genom staden går E18 och från Rävåsen väster om studieområdet går det att få utsikt över stadskärnan och sjön. Vid kommunalvalet år 2018 vann moderaterna och fick 15 mandat, tätt följda av socialdemokraterna på 14 mandat (Karlskoga kommun 2020). Privata arbetsgivare i Karlskoga finns bland annat inom försvarsindustrin – Saab Dynamics och BAE Systems Bofors – och inom medicintillverkningen – Cambrex AB.

Höggräsområdet och gräsmatteområdet som studeras i Karlskoga ligger bredvid varandra i ett bostadskvarter. Åt öst omges studieområdet av villor och åt väst står ett flertal lägenhetshus på tre våningar. Från studieområdet nås centrum i Karlskoga på omkring 15 minuter till fots. Såsom har nämnts ovan under metod har 21 personer deltagit i studien varav majoriteten bor i antingen villorna eller lägenhetshusen kring höggräsområdet och gräsmatteområdet. Medelåldern för studiens deltagare var 54 år.

Figur 3. Gräsmatte- och höggräsområdet (Google, Maxar Technologies, 2022)

Fältskiktet på gräsmatteområdet
Arter i urval

Trivialnamn	Latinskt namn
Rödsvingel	<i>Festuca rubra</i>
Ängsgröe	<i>Poa pratensis</i>
Vitklöver	<i>Trifolium repens</i>
Rödklöver	<i>Trifolium pratense</i>
Maskros	<i>Taraxacum sect. ruderalia</i>
Käringtand	<i>Lotus corniculatus</i>
Groblad	<i>Plantago major</i>
Rölleka	<i>Achillea millefolium</i>
Gräshakmossa	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>

Gräsmatteområdet

Fältskiktet på höggräsområdet Arter i urval

Trivialnamn	Latinskt namn
Hundäxing	<i>Dactylis glomerata</i>
Timotej	<i>Phleum pratense</i>
Ängsgröe	<i>Poa pratensis</i>
Rödsvingel	<i>Festuca rubra</i>
Flockfibbla	<i>Hieracium canadense</i>
Käringtand	<i>Lotus corniculatus</i>
Åkervädd	<i>Knautica arvensis</i>
Brännässla	<i>Urtica dioica</i>
Kirskål	<i>Aegopodium podagraria</i>
Ängssyra	<i>Rumex acetosa</i>
Praktlysing	<i>Lysimachia punctata</i>
Vägtistel	<i>Cirsium vulgare</i>
Älggräs	<i>Filipendula ulmaria</i>
Stormåra	<i>Galium album</i>
Gulmåra	<i>Galium verum</i>
Kråkvicker	<i>Vicia cracca</i>
Rödklöver	<i>Trifolium pratense</i>

Höggräsområdet

60 m

Det befintliga gräsmatteområdet

V1

Figur 4. Gräsmatteområdet i oktober vy mot söder
(Hörnell, 2021)

V2

Figur 5. Gräsmatteområdet i oktober vy mot norr
(Hörnell, 2021)

Det befintliga höggräsområdet

V3

Figur 6. Höggräsområdet i oktober vy mot söder
(Hörnell, 2021)

V4

Figur 7. Höggräsområdet i oktober vy mot norr
(Hörnell, 2021)

De två grönområdena ovan och i figur 3 har valts för att de ligger kloss an varandra så om en deltagare i studien har varit vid ett av områdena har hen per automatik också varit vid det andra. De har också valts för att de var för sig tydligt fångar essensen av en av de studerade grönområdestyperna i den här studien: mot norr ligger det ordnade gräsmatteområdet och mot söder ligger det vildvuxna höggräsområdet. De har inte valts ut för sina unika karaktärsdrag utan förhoppningen är att de liknar andra ordnade gräsmatteområden och vildvuxna höggräsområden i fler städer. Enligt författarens, alltså mina, egna erfarenheter går det också att hitta liknande områden på andra ställen i Karlskoga samt i städer i och utanför Sverige. Studiens resultat ska således kunna relateras till betydligt fler platser än de två som syns i bilderna ovan.

Framtidsscenarier för studieområdet

Vybilderna nedan visar exempel på hur gräsmatteområdet och höggräsområdet skulle kunna utformas i framtiden med hjälp av skötseln eller inplacerade element som byggts av människor (insektshotell).

Vild höggräsmark

Figur 8. Framtidsscenariet vild höggräsmark (Hörnell, 2021)

Ordnad gång i vildhet

Figur 9. Framtidsscenariet ordnad gång i vildhet (Hörnell, 2021)

Ordnat inre i vild ram

Figur 10. Framtidsscenariet ordnat inre i vild ram (Hörnell, 2021)

Vilda öar i ordnad ram

Figur 11. Framtidsscenariet vilda öar i ordnad ram (Hörnell, 2021)

Ordnad gräsmatta

Figur 12. Framtidsscenariet ordnad gräsmatta (Hörnell, 2021)

Insektsfrämjande byggen på gräsmatta

Figur 13. Framtidsscenariet insektsfrämjande byggen på gräsmatta (Hörnell, 2021)

Insektsfrämjande byggen på höggräsmark

Figur 14. Framtidsscenariet insektsfrämjande byggen på höggräsmark (Hörnell, 2021)

Resultat av intervjustudien

Nedan presenteras resultaten av intervjustudien. För mer om genomförandet se metod ovan.

Kvantitativ analys – statistik om områdena idag

Hur ofta dem intervjuade är på eller vid området

Höggräsområdet	Gräsmatteområdet
Varje dag vid området, kanske två gånger om året på området	Varje dag på och vid området
Någon gång varannan månad vid området	Någon gång varannan månad på och vid området
Någon gång i veckan vid området	Nästan varje dag vid området
Varje dag vid området	Ca. 5 gånger i veckan vid området
Varje dag vid området	Ca. 5 gånger i veckan vid området
Nästan varje dag vid området	Nästan varje dag på och vid området
Varje dag vid området	Varje dag vid området
Varje dag vid området	Varje dag vid området
Nästan varje dag vid området	Nästan varje dag vid området
Nästan varje dag vid området	Nästan varje dag vid området
Nästan varje dag vid området	Nästan varje dag vid området
Varje dag vid området	Nästan varje dag vid området
Någon gång i veckan vid området	Minst en gång i veckan vid området
Några gånger i veckan vid området	Några gånger i veckan vid området
Ca. 1 gång i månaden vid området	Ca. 1 gång i månaden vid området
Ca. 1 gång i månaden vid området	Ca. 1 gång i månaden vid området
Ca. 1 gång i veckan vid området	Ca. 1 gång i veckan vid området
Varje dag vid området	Några gånger i veckan vid området
Ca. 1 gång i veckan vid området	Ca. 1 gång i veckan vid området
Nästan varje dag vid området	Nästan varje dag på och vid området
Varje dag vid området. Ca. 1 ggr. i månaden under sommaren på området	Ca. 4 ggr. i veckan på området

Figur 15. Inrapporterade besök på eller vid höggräsområdet resp. gräsmatteområdet (Hörnell, 2021)

Totalt var det 21 personer som deltog i studien. Av de 21 var det 17 som bodde i kvarteren kring studieområdet, alltså inom 300m från höggräsområdet och gräsmatteområdet. Samtliga bodde i Karlskoga kommun. Medelåldern var 54 år, yngsta deltagaren var 21 år och äldsta deltagaren var 73 år. Ovan redovisas på ett ungefär hur ofta som deltagarna i studien enligt egen utsago är på eller vid höggräsområdet resp. gräsmatteområdet i genomsnitt under hela året. Varje horisontell rad representerar svaren från en person. Såsom framgår ovan hade alltså majoriteten av deltagarna vägarna förbi både höggräsområdet och gräsmatteområdet flera gånger i veckan. Majoriteten av deltagarna brukade inte beträda något av områdena utan gick vid kanten av de. Det var fler deltagare som någon gång under året gick ut på gräsmatteområdet än det var som gick ut på höggräsområdet.

Vad dem intervjuade gör på eller vid området

Höggräsområdet

Promenera vid området, jaga lösa hundar på området, klippa kirskaal på området
Promenera vid området, gå med hundar vid området
Promenera vid området
Promenera eller åka bil vid området
Promenera eller åka bil vid området
Gå med hunden vid området
Promenera vid området för att hämta barnbarnen på dagis eller åka bil vid området
Promenera vid området för att hämta barnbarnen på dagis eller åka bil vid området
Promenera, cykla eller åka bil vid området
Åka bil vid området
Promenera vid området för att hämta barnbarnet på dagis eller åka bil vid området
Promenera vid området till hockeystadion och gå med hunden vid området
Promenerar vid området - ibland för att hämta barnbarn
Promenerar vid området
Promenera eller åka bil vid området
Gå med hundarna vid området
Åka bil vid området för att hämta en kompis
Promenera eller åka bil vid området
Promenerar vid området
Promenera vid området på väg till och från dagis
Promenera eller åka bil vid området. Klipper en remsa längs hans egen trädgård på området.

Gräsmatteområdet

Gå med hunden på och vid området
Gå med hunden på och vid området, cyklar eller går förbi på väg till vänner i området
Promenera vid området
Promenera vid området
Promenera vid området
Gå med hunden på och vid området
Promenera vid området
Promenera vid området
Promenera vid området
Promenera eller cykla vid området
Promenera vid området
Promenera vid området till stadion och gå med hunden vid området
Promenerar eller åker bil vid området
Promenerar vid området
Promenerar vid området
Gå med hundarna vid området
Åka bil vid området för att hämta en kompis
Hämta eller parkera bilen vid området
Promenera vid området till stadion
Promenera på och vid området med barnen på väg till och från dagis
Gå med hunden på området

Figur 16. Inrapporterade aktiviteter på eller vid höggräsområdet resp. gräsmatteområdet (Hörnell, 2021)

Ovan redovisas majoriteten av aktiviteterna som deltagarna under intervjuerna berättade om att de faktiskt gjorde på eller vid höggräsområdet resp. gräsmatteområdet. Varje horisontell rad representerar svaren från en person.

Skala 1-10 idag

Höggräsområdet		Gräsmatteområdet		
Estetiskt tilltalande	Användbar	Estetiskt tilltalande	Användbar	
6	2	7	5	
6	4	3	2	
5	1	10	1	
4	1	8	2	
3	2	8	2	
1	2	5	10	
2	1	8	2	
1	1	8	2	
4	9	7	2	
6	6	5	1	
1	1	10	1	
1	1	3	1	
4	1	10	1	
8	1	4	1	
1	1	2	4	
7	3	3	2	
5	1	5	1	
1	1	5	8	
3	1	7	6	
2	1	7	2	
3	2	5	6	
Medelvärde:	3,5	2,0	6,2	3,0

Figur 17. Hur estetiskt tilltalande och användbar studiens deltagare tyckte att höggräsområdet resp. gräsmatteområdet var (Hörnell, 2021)

Ovan redovisas hur vackert och användbart deltagarna i studien tyckte att det befintliga höggräsområdet resp. gräsmatteområdet var. Varje horisontell rad representerar svaren från en person förutom raden längst ner som visar medelvärdet av poängen som områdena fick med en decimal. Högst poäng (10) gavs om deltagaren tyckte området var mycket vackert/ användbart. Lägst poäng (1) gavs om deltagaren tyckte området var mycket fult/oanvändbart. En femma betyder att deltagaren kände sig neutralt inställd till hur vackert/användbart området var.

Nedan visas hur många som föredrog höggräsområdet resp. gräsmatteområdet såsom de ser ut idag. Området som föredrogs av flest var alltså gräsmatteområdet såsom det ser ut idag.

Området som föredras

Höggräsområdet	7
Gräsmatteområdet	14

Figur 18. Området som föredras (Hörnell, 2021)

Kvalitativ analys av områdena idag

Nedan följer en indelning av svaren i studiens 21 intervjuer i kategorierna *aspekter som gör att området gillas idag*, *aspekter som gör att området ogillas idag*, *aspekter som skulle förbättra området* och *aspekter som skulle förvärra området*. Först görs indelningen för gräsmatteområdet, sedan för höggräsområdet. Se metod ovan för att få veta mer om hur intervjuerna genomfördes och för information om hur analysen av intervjuerna som ledde fram till indelningarna gjordes. Se diskussion nedan för en sammanfattning av den kvalitativa analysen av studieområdet idag relaterat till den kvantitativa analysen för det befintliga studieområdet.

Gräsmatteområdet

Aspekter som gör att området gillas idag

Vädret på intervjudagen

Vädret under perioden som intervjuerna gjordes skiftade från strålände solsken till gråmulet och regn. Agneta noterade uttryckligen att det fina vädret på dagen för hennes intervju hade en positiv inverkan på hennes svar när hon skulle sätta en siffra från ett till tio på hur vacker hon tyckte att gräsmatteområdet var.

”Asså, nu i solskenet här kanske en sju. [...] Jag fick liksom feeling här i solskenet. Jag tyckte det såg ganska snyggt ut.” (Agneta)

Träd och prydlig växtlighet

En klar majoritet (19 av 21) av de intervjuade tryckte på att växterna på gräsmatteområdet var vackra. Flera uppgav också att växterna var det absolut bästa med platsen. Träden och då speciellt de stora träden – björken och skogslönnen – noterades som något positivt med platsen. Särskilt den gamla björken stod ut för flera av de deltagande och pekades ut som värdefull mer än något annat träd inom gräsmatteområdet. Agneta poängterade även att hon gillade områdets buskar.

Det positiva med träden tyckte deltagarna bland annat var att de är vackra att se på – flera kom ihåg de gröna bladen under sommarhalvåret med värme. Lovisa gillade också att träden på platsen visar upp årstidernas skiftningar, med knoppar om vårvintern och rödgula löv om hösten. Trädens höjd uppskattades också, att de ger höjd till en plats som annars kunde upplevas som rätt platt och kal. Någon våning upp i ett av lägenhetshusen intill gräsmatteområdet kunde dessutom Nora se träden från sitt fönster. Det gillade hon. ”Whenever I just look out the window, I can see like the big trees so I think that’s the nicest part.” (Nora). Monica kom ihåg att skuggan som träden gav under sommaren var vacker. Hon och även Agneta tyckte att träden på platsen även hade ett naturvärde.

”Att det är höga träd som har fått stå kvar så att det blir fin skugga, fina skuggor under träden och att gräsmattan är välklippt och att ja det ser vackert ut.” ”Ja det är ju

att träderna absolut inte ska tas ner. De gav skugga och tillflykt för fåglar och kryp.”
(Monica)

Förut hade det funnits en tydligt upptrampad stig över gräsmatteområdet och Hedvig och Gunnar tyckte det såg bättre ut nu när den växt igen lite och gräsmattan blivit mer enhetlig. Hedvig nämnde också under sin intervju att om platsen är vacker är sannolikheten att hon vill vara där och använda platsen större – ”det hör ihop så att säga”. Tillsammans med Gunnar, Hedvig och Monica var det sju av de intervjuade som tyckte att gräsmattan gör platsen vacker. Den såg trevlig ut tyckte Lovisa och flera gillade hur prydlig den klippta ytan gör platsen, särskilt när den är nyklippt.

”Varje gång jag går förbi så njuter jag av att han klipper så bra, han är duktig vaktmästaren, jätteduktig och jag älskar ju gräsmatta.” (Ernst)

Välformad

Cecilia noterade att gräsmatteområdet var välformat. ”Den är ju symmetriskt snygg, tycker jag.” (Cecilia)

Öppen yta i kontrast till omgivningen

En aspekt som uppskattades av flera var skillnaden på gräsmatteområdet och det bebyggda kvarteret i stort. Att över huvud taget ha en grön, öppen och allmän yta inom ett annars ganska asfalterat kvarter är omtyckt. ”Eftersom vi bor i ett liksom i ett villakvarter med mycket asfalt så är det ju härligt med en stor grönyta”, säger Ulf. Tim säger att ”det är bra, gött med lite space liksom” och förklarar vidare att

”det är bra med lite öppna yter så att säga inne emellan bostadsområdena här också. Speciellt då i och med att det är lägenheter eller hyreshus intill där så det kan bli lite, ja det kan bli lite grötigt om man börjar bygga där också” ”Ja jag tycker inte det ska byggas nånting eller göras nånting i övrigt som förtar den här öppna ytan här så att säga.” (Tim)

Cecilia tyckte också att kontrasten mellan det ordnade gräsmatteområdet och det mer vildvuxna högräsområdet är rätt snygg – ”Ja men det är en öppen yta och just kontraster till allt annat, aa men just med att där är det mycket växtlighet [gestikulerar mot högräsområdet]”.

Plats för rekreation

Nästan alla intervjudeltagarna promenerade förbi gräsmatteområdet emellanåt och kanske tittade på det i förbifarten. Flera rundade eller genade över det på väg mot Nobelhallen för att titta på ishockeymatch eller på deras väg upp mot Rävåskullen för en promenad i det stadsnära skogsområdet. Flera påpekade att det finns en stig från Bergsmansgatan till Ekehjelmsvägen som de gillar att ta och som gör att de också kommer förbi gräsmatteområ-

det på vägen hem.

Långt ifrån alla gick ut på själva området men bland de som gjorde det hade flera hund eller barn. Hundägaren Freja gillade att "Det är nära och det är klippt och det är lätt att gå där och nosa och lukta för hundarna [...] Inga ormar eller fästingar eller såna saker" och sa även att "det är fint att gå på gräs och inte bara på asfalt" samt att "jag vill ju ha kvar att det är gräs, att man kan gå överallt där". Lovisa gick också förbi på området som en del av en längre rutt som hon brukade gå med sin hund. När Agneta gick där med sin hund gillade hon att det fanns en antydning till stig över gräsmattan som hon tenderade att följa. Ulf berättade att han brukar gå där med sina barn på väg till och från förskolan Råven ett kvarter eller så bort. "Jag tycker det är härligt att gå över den och ha det som en grönyta, absolut" (Ulf)

Hedvig och Gunnar tyckte inte att stigen på platsen var särskilt tydlig längre men kom ihåg att det brukade användas den för några år sedan när den var mer upptrampad.

I teorin var det flera som kunde tänka sig hur de skulle kunna ha användning av platsen. Rut föreslog en picknick, Ulf höll med om att hans barn absolut skulle kunna vara där och leka och Sofia påpekade att "här skulle man kunna slänga ut ungarna och de kan spela fotboll tänker jag". Hon tänkte sig också att hon skulle kunna öva lite lugna golfslag ute på gräsplanen. Visserligen hade de aldrig eller sällan gjort något av detta i praktiken på platsen – "jag har varit ute där nån gång kanske och gjort nått sådär så att men det är mer att vi stannar till i så fall på vägen" (Ulf) – men det var i alla fall mer sannolikt att de skulle göra något av detta på gräsmatteområdet än på höggräsområdet.

Familjär

En del av de intervjuade antydde att de förmodligen gillar hur gräsmatteområdet ser ut idag eftersom de är vana vid att se det så. Tim nämnde att "jag tycker att den är bra som den är [...] men å andra sidan så skulle man göra nånting med den och utveckla den så skulle man säkert tycka att ja men vad trevligt det vart eller vad bra att man utnyttjar den till nått annat". Cecilia sa att "nämen jag prioriterar nog att den ska va som den är idag ändå".

Tecken på omvårdnad

Flera av de intervjuade gillade att platsen såg välskött ut. Rut förtydligar att "det ser ju ut som att nån har brytt sig om det, det har inte bara stått". Liksom Rut gillade bland annat även Kent, Diana, Ernst, Tim, Ingemar, Hedvig och Gunnar att det går att se att någon har varit på platsen och tagit hand om den. Utöver att gräsmattan klipps regelbundet hela sommarhalvåret antyder Hedvig att hon också kan se att platsen omvårdas eftersom dörrarna på elhuset som finns på området har bytts ut.

Att platsen ser skött ut kan också göra att känslan besökare får av platsen blir ordnad och lugn. Barbro säger uttryckligen att "man kanske får ett ganska lugnt intryck, man ser att det är ordnat och fint, klippt, kan jag känna, här ser ju ordningsamt ut". Ulf tillhåller att han föredrar gräsmatteområdet framför höggräsområdet just därför att gräsmatteområdet ser mer välskött ut. "Jag är nog väldigt så, även hemma att gärna mer clean än för rörigt" (Ulf).

Aspekter som gör att området ogillas idag

Intetsägande

Lite mer än hälften av de deltagande beskrevs gräsmatteområdet som för enkelt, för iordninggjord, sterilt, tråkigt, kalt eller stelt. Agneta förklarar att "den är lite intetsägande kanske [...] Man tänker inte på att det är en plats nästan, alltså det är bara att gå förbi sådär." Liksom Agneta tyckte varken Johanna, Lovisa eller Diana att gräsmatteområdet var en plats som de tänkte speciellt mycket på till vardags. De beskrev det alla mer bara som ett område som de passerar. Under sin intervju förklarade Diana det vidare med att "här [gräsmatteområdet] har vi ju ingen spänning, här har vi ju bara en gräsmatta".

Petronella hade inte så mycket till övers för skötseln av gräsmatteområdet. Hon beskrev platsen med orden "men det är ju inte så tilltalande egentligen. Den bjuder ju inte in till nånting. Det är bara att man ska hålla det fräscht runt husena tänker jag. Ja den är ganska tråkig, ja det tycker jag egentligen." Valter sammanfattade det med orden att platsen för honom var "ganska vanlig, enkel". Olof tyckte inte att skötseln som lades ner på platsen gjorde den bättre eller mer intressant. Istället var skötseln anledningen till att platsen såg tråkig ut i hans ögon.

"man förstår liksom inte att man ska behöva klippa en stor gräsmatta såhär, bara för vad? Då kan man nästan lika låta det se ut sådär [pekar mot höggräsområdet], för då alltså, för det här är liksom [vänder sig mot gräsmatteområdet], man ser att de lägger ner arbete på det här och det ska, de liksom ändå bara, de gjort inte nå bättre. De lägger ner jobb på det men det blir inge bättre. Det ser bara dött, det ser bara tråkigt ut. (Olof)

När Cecilia jämförde bilder på gräsmatteområdet med bilder på höggräsmarksområdet pekade hon på bilderna över gräsmatteområdet och utbrast "de var helt plötsligt väldigt tråkiga de här". Efter att ha jämfört gräsmatteområdet med höggräsområdet beskrev Monica gräsmatteområdet med orden "mer steril, det är gräsmatta, träd, punkt". Just i jämförelse med höggräsområdet var det fler som tyckte att gräsmatteområdet såg tomt ut. Tim sade att "den här [pekar mot gräsmatteområdet] är ju lite kal kan man tycka i för sig om man jämför med den här [pekar mot höggräsområdet] då".

Bristande tecken på omvårdnad

Ibland kunde Ernst tycka att skötseln av gräsmatteområdet inte var på topp. I vanliga fall tyckte han emellertid att det var bra men ibland hände det att annan, lite slarvigare arbetskraft togs in för att hjälpa till med varierande resultat. "Om man lånar in nån extra [gräsklippsbetare] nån gång, då blir det inte lika bra [...] Då kör de ut i asfalten då får de med sig gräset ut." (Ernst)

Lovisa tyckte däremot inte direkt att skötseln i vanliga fall gjorde platsen vacker heller. I stället beskrev hon det som att platsen sköttes på ett sätt som gjorde att det såg ut som den fått bero. "Nej det kan jag nog inte säga [att området är estetiskt tilltalande], det känns ju bara mer att det är, det har vart gräsmatta och så träd som bara har fått vara. Jag tror ju att man

skulle kunna göra något bättre av det, absolut.” (Lovisa)

Misspyrdande element

Ett återkommande svar på frågan om vad som var det sämsta med gräsmatteområdet var elhuset. Flera tyckte att det drog ner helhetsbetyget för hur estetiskt tilltalande gräsmatteområdet var. Ingen av de intervjuade tyckte att elhuset gjorde platsen vackrare. Det fanns en allmän förståelse för att elhuset behövde få finnas, att det hade en funktion, men flera hade föredragit om elhuset inte hade syns alls eller i alla fall kamouflerats lite på något sätt.

Oanvändbar

Gräsmatteområdet används visserligen en del som passage eller som en del av ett längre promenadstråk. I teorin kunde flera också tänka sig att använda området vid olika aktiviteter såsom för en picknick eller en fotbollsmatch men i praktiken beskrevs det inte som en speciellt användbar plats. Nora uttryckte att ”it’s not necessarily a place to sit I guess [...] I’ve never used it”. Ernst sa något liknande om att ”det är ju egentligen ingen plats att vara på – det är bara, vad ska jag säga, en yta som tillhör, va ska jag säga, miljön.” Det hände att Ulf gick över ytan men sa under intervjun också att ”jag upplever inte att den används över huvud taget”. Petronella använde ibland ytan till att rasta sin hund men förklarade att ”det är inget som bjuder in till att jag skulle stanna där och göra nått annat”.

Flera av de som bodde i villa nämnde att de ju har en trädgård som de hellre vistas i på fritiden än på gräsytan bredvid deras egen tomt. Behovet av att använda gräsmattetomten för rekreation fanns helt enkelt inte för de.

”Vi har ju trädgård så för oss är det liksom inge, vi går ju hem hit” ”Nej så jag har ju inte tänkt mig att där ska jag ta en fika och ta med mig en pläd och sätta mig, det har väl aldrig funnits där [...] ”eftersom vi bor så nära så känner jag ju inte det behovet [av att använda platsen]” (Diana)

En del av de intervjuade ville helst inte vara på gräsmatteområdet över huvud taget. När Lovisa eller Johanna cyklar förbi föredrar de båda att hålla sig på den asfalterade vägen intill och inte trampa över gräset eller den nästintill igenväxta stigen: ”då försöker man ju hålla sig på asfalten, då vill man inte komma ut på gräsmattan fast det kanske man gör ändå ibland”. (Johanna) När Cecilia är ute och går förklarade hon att hon inte brukar använda gräsmatteområdet ”eftersom det finns andra gångvägar. Egentligen har man ju inget här att göra.” Gräsmatteområdet var helt enkelt inte tillräckligt inbjudande. Ibland kunde det till och med uppfattas som otillgängligt. Monica använder vanligen inte gräsmatteområdet och förklarar att ”nej, för jag tänker ju inte att jag får gå där egentligen”.

För liten storlek

Kan hända att gräsmatteområdet är lite för litet för att riktigt kunna komma till användning.

Alternativt kanske det bara verkar så när den jämförs med andra ytor runtomkring som kan tyckas ha större potential. Sofia sa i alla fall att "ja, den är lite smal kanske. Lite liten egentligen." när hon skulle beskriva gräsmatteområdet och höll med om att höggräsområdet är större.

För öppet

För Petronella var gräsmatteområdet för öppet mot omgivningen. Hon förklarade att " här [pekar på gräsmatteområdet] är man ju iakttagen från alla håll."

Brist på växtlighet

En del av de intervjuade uppgav att det är för lite växter på platsen eller i vart fall att den växtlighet som finns är för homogen. Under sin intervju sa Sofia att "här är det ju bara ganska plant och nått träd eller så som sticker upp ut." Ernst tyckte att "kanske att det saknas lite fler vackra buskar på platsen." Cecilia tyckte att det var "kanske lite lite växtlighet, vad är det – två träd? Eller fem typ" och höll med om att fler träd, buskar, blommor och/eller rabatter hade behövts för att göra platsen inbjudande.

Aspekter som skulle förbättra området

Mer växtlighet

Över hälften av de intervjuade tyckte att någon form av ökad växtlighet på gräsmatteområdet skulle göra det mer inbjudande att se på. Ingemar nämnde att det på gräsmatteområdet som han tyckte var fult – elhuset – skulle kunna bli vackrare av att fina växter planterades in i närheten: "Kanske lite blomster runtkring [elhuset], nån rabatter eller nått sånt dära". Lovisa antydde att mer växter skulle göra att gräsmatteområdet nyttjades mer och Olof tryckte på att växter skulle kunna tas om hand av människor i närområdet och därmed göra platsen mer användbar, i alla fall för dessa personer – "Man skulle faktiskt kunna odla, man skulle kunna ha sånna här odlingsplättar"(Olof).

Flera ville att växterna som togs in skulle blomma och bidra till att området fick mer färg och olika texturer. "Yeah, maybe some wildflowers could grow there. It needs to be fitting, I guess. I'm not so sure about invasive species for patches of grass..." sade Nora och höll med om att de blommande växterna behövde kunna hantera gräset på platsen om de skulle planteras in. Under intervjun gav hon också förslag på växter som hon kunde tänka sig skulle passa att lägga till på gräsmatteområdet.

"Maybe those little white ones [*Bellis perennis*] you know or like clovers in between that can also flower sometimes. Maybe a little bit like that; that gives a bit more texture when you look at it [...] Dandelions [...] Yeah I don't know I really like flowers so just a little bit more just wilder looking space with some flowers that can grow

there so that it's not only lawn I guess." (Nora)

Olof underströk att han gärna ville se fler blommor på platsen för pollinerarens skull. "Ehh sen skulle jag ha velat ha växter runt omkring här – bra som är för... så man kanske kunde få fjärilar, humler, bin." (Olof).

De blommande växterna som föreslogs var alltifrån marktäckare till buskar mer i de intervjuades ögonhöjd. Specifikt buskarna kunde också tänkas bidra med prydnadsvärden under större delen av året och även på andra sätt än vad med blommor. Diana tryckte på att buskarna som tillfördes på platsen skulle vara "en som man har på våren, en på sommarn och en på hösten" så att de tillsammans hade ett prydnadsvärde under större delen av året.

Andra föreslog växter specifikt för att de skulle ge höjd åt gräsmatteområdet. Det kunde röra sig om buskar och träd men även rabatter och lite högre ängs och gräsytor kom upp som förslag. Valter föreslog "njaa nånting lite högre, lite högre gräs eller rabatt eller nånting". När högre buskar föreslogs ville flera att de skulle placeras för att skymma delar av elhuset som de tyckte var skrymmande. Ingemar Diana tyckte att hade varit bra om fler fina buskar i området kunde ge platsen något av en parkkänsla. Petronella hade gärna sett att träden och buskarna blev så rika i antal att gräsmatteområdet blev till ett naturstigsområde "ja då skulle jag nog ha velat haft lite mer buskar och träd [...] här skulle man kunna gjort en lite sådär naturstig".

Ökade användningsmöjligheter

"Nä men det är väl just det att man kanske skulle ha nånting så att man vill vara där lite mer" förklarade Ulf när han blev intervjuad och sammanfattade samtidigt en åsikt som flera i kvarteret hade. Majoriteten av de intervjuade hade velat ändra gräsmatteområdet så att det skulle kunna användas mer av de. Flera föreslog bänkar att slå sig ned på under en promenad runt omkring i området. "Den kunde upplevas lite mera välkomnande kanske. Det är alltid trevligt med en bänk som folk kan sätta sig ner på när de är ute och går." (Freja) Ett bord med bänkar kom också upp som förslag av Agneta som sa att "jag vill gärna ha fikabord!" där hon skulle sitta med kaffe/bullar samt familj/vänner på soliga dagar på vägen hem från en hundpromenad och titta på folk som gick förbi. Lovisa hade gärna haft lite fina rabatter att titta på från några nya sittbänkar och sa att "jag skulle uppskatta det då" och tillägger att det kanske finns en del saker redan på lägenhetshusens mark men att det gott kunde läggas till mer även på den här platsen "så att det inte bara är gräs [...] att ha nått å gå ut till".

Petronella föreslog att gräsmatteområdet som en lummig promenadsträcka skulle kunna framhävas: "Det skulle va lite mer, inte så öppet där ändå för det här [pekar på gräsmattan] används inte till nånting, det är inte nått barn som spelar fotboll där. Nej, så jag tänker att det här skulle man kunna gjort en lite sådär naturstig."

Monica tyckte också att bänkar i skuggan av träden på platsen hade varit en bra idé fast specifikt för de boende i lägenhetshuset "ja men jag tänker ju att det skulle kunna va, det skulle kunna va nån bänk där, folk skulle kunna sitta där [...] de [i hyreshuset] skulle kunna nyttja det att fanns det nån bänk där i skuggan skulle det va... Jag skulle inte gå dit nej." Tim kunde också mycket väl tänka sig att området skulle bli mer användarvänligt och då främst för de boende i just lägenhetshuset: "Man skulle ju kunna sätta upp och göra nånting, nå

bänkar eller ja vad vet jag, nu bor ju vi i hus här men för de som bor i lägenheterna här jämte skulle man ju kunna göra nånting så att de får lite mer grönyta så att säga [...] man kan tänka sig att man utvecklar det där litegrann.”

Johanna uppmärksammade att det är en kommunägd plats och sa att ”ja då är det ju en plats som ska vara för alla”. För att det skulle synas att man var välkommen på platsen föreslog Johanna att ”typ kanske göra som nån liten berså och ha lite mys, ja men en liten plats som man kan bara sätta sig och ha det lite skönt – lite lummigt kanske som nån liten pergola eller någonting sånt dära.” (Johanna) En plats för gemenskap för de närmast boende tyckte Kent hade varit en bra idé ”det finns nog ytor här längre bort här men nånting eller nån uteplats här för de närmast boende, det skulle jag kunna tänka mig [...] Det kunde gärna vara en grillplats där med.” Olof föreslog att området skulle kunna användas som ett kolonilottsområde ”man skulle faktiskt kunna odla, man skulle kunna ha sånna här odlingsplättar, vad kallas det för? Ja – odlingslotter skulle man kunna ha”. Ulf hade gärna sett att det sattes upp ett utegym på gräsmatteområdet ”så att den blir mer användbar för de är ju väldigt stort och väldigt trevligt ställe tycker jag fast man inte använder den.”

En gemensam plats speciellt för kvarterets barn nämnde Kent och flera andra att de saknade idag i det egna kvarteret samt i kvarteren runt omkring och att det skulle vara bra att ha det på gräsmatteområdet. Ernst tyckte det skulle sättas upp ”en liten lekplats där med lite gung-er för barna där, för det finns ju ingenting här.[...] Det skulle nog göra det lite mer trevligare.”

Från allmän till privat mark

När Olof intervjuades föreslog han att gräsmatteområdet skulle kunna bebyggas. ”Man skulle kunna ha den till exempel till, jag tror att man skulle kunna bygga på den. Hus till exempel för det finns ju plats.” (Olof)

Förändring av misspyrdande element

Även om det fanns en förståelse för att elhuset kanske behövdes av praktiska anledningar var det flera av de intervjuade som helst hade velat att det tagits bort helt från gräsmatteområdet, gjorts om eller gömts bakom buskar. Diana tydliggör att ”för vore den borta så vore det ju ännu finare, tycker ju jag. Den pryder ju inte.” Barbro instämde och sa att ”det skulle bara vara grönt där”. Samtidigt håller hon eventuellt med om att det skulle kunna bli bättre av att elhusets fasad kamouflerades eller gjordes snyggare på något sätt. Olof sa också om elhuset att ”det tycker jag ser ganska tråkigt ut” och föreslog att det skulle gå att ”göra finare med kanske såhär målningar, ja men lite trivsammare på något vid [...] ja, då skulle jag ha målat den [elhuset] i nån glad färg eller gjort nån sån hära graffitti till exempel kan man göra”. Diana tyckte också att det grå träskjulet inte heller gjorde något för gräsmatteområdet och helst skulle tas bort det med.

Tydligare rumslighet

Flera poängterade att gräsmatteområdet hade varit finare om det inte var riktigt så pass öppet som det är idag – om fler växter hade ramat in området. Freja förklarade att ” den [gräsmatteområdet] kunde upplevas lite mera välkomnande kanske. Man vill ju ha stort och öppet här men lite i ytterkanten. Lite lummigare”. (Freja). Petronella tyckte inte att det skulle vara så öppet, att det borde gå att göra en naturstig av området med många fler buskar och träd än vad det är där idag. Diana ville ha fler buskar på platsen och när det gällde deras placering tyckte hon ”inte sådär bara ihop i mitten”. Johanna hade gärna sett en pergola eller något liknande på platsen – ”ja så att man känner att det är som ett rum tycker jag”.

Aspekter som skulle förvärra området

Inskränkning av ytan

Under intervjuerna berättade några uttryckligen att det som hade förvärrat gräsmatteområdet var ifall det skulle bli mindre. Freja förklarade att ”man skulle ju inte tycka om ifall asfalten kom längre in på gräsmattan, det vill säga att den [gräsmattan] blev mindre”. Tim höll i sin tur med om att det vore en dålig idé att minska på den gröna öppna ytan av området genom att bygga ett garage, ”för det skulle man ju kunna tänka sig att de här lägenhetsinnehavarna här kanske skulle vilja göra anspråk på marken till exempel och bygga garage som du säger, men det tycker jag väl inte utan jag tycker att den kan få va som den är där”

Höggräsområdet

Aspekter som gör att området gillas idag

Fridfullt och tillåtande

Omkring en fjärdedel av de intervjuade gillade att höggräsområdets såg lite vildvuxet ut. För en del gav det en fridfull eller lugn och tillåtande känsla. Flera tyckte att platsen påminde de om en skog eller ett stilla naturområde. Johanna tyckte att ”fast att det är lite ogräs o så eller mycket så så tycker jag att det är en mysigare plats [än gräsmatteområdet]”. Petronella gillade ”att det bara får växa” på platsen och Cecilia förklarade att ”ja men jag gillar ju lite både ock såklart [vildvuxen och ordnad växtlighet], men jag tycker det är skönt med lite vildvuxet för då behöver det inte va så perfekt jämt heller”. Barbro beskrev det med orden ”det är lite rogivande att [...] titta på det där ”Nej men den är ju fin, [...] man får ett [...] ett lugnande intryck, nästan som att man är - inte att man är i skogen - men man blir påmind om [...] det. Det är lite mer [...] natur fast man är i bostadsområde”. Rut tyckte också att området såg ut att vara hämtat någonstans utanför staden. ”Det är väl att den ser ju naturlig ut. Det ser ju mysigt ut alltså om man , det ser inte ut som att man är mitt i stan när man ser det här. Det ser ju nästan ut som att man är lite utanför” vilket Rut förklarar att hon tycker är en bra sak. ”Få in lite vilt, asså liv i stadsområden.” Agneta tryckte på att det skulle fortsätta vara en del vildvuxen natur på området även i framtiden och förklarade att:

”Det är lite fint att titta på, det är lite varierat. Det ser ut som ett naturlandskap [...] eller det ser ut som en liten vild tomt/skog/äng så där – lite fridfullt. [...] Att den är lite vild och att det ser fridfullt ut. [...] Jag tycker det är vackert [...] Jag tycker att naturtomten ska va kvar, den kan få va vild tomt. Det tycker jag inte man ska ändra på, inte så mycket, därför att det är rogivande. [...] Jag tycker det är trevlig kontrast mot... så väldigt välordnat allting, eller ja, det är så organiserat. [...] Jag tycker nog vilda tomten. [...] Jag tycker den är mer rogivande [...] Jag tycker det är vackra re natur bara, så, rent estetiskt bara” (Agneta)

Rätt lagom storlek

Freja tyckte att området hade en rätt bra storlek för att vara ett grönområde och borde kunna gå att göra om till någonting mer parkliknande. Freja gillade att ”det är hyffsad storlek – det finns ju potential att göra nått bättre”. Olof tyckte även han att högräsområdets storlek var något av det bästa med området och påpekade att högräsområdet är större än gräsmatteområdet. Eftersom högräsområdet är större tyckte han också att det fanns mer potential för vad som gick att utveckla där än vad som gick att bygga på gräsmatteområdet.

Grön yta i kontrast till omgivningen

Flera tyckte att något av det allra bästa med högräsområdet var att det fanns som ett grönområde i kvarteret över huvud taget. Flera tryckte också på att det var en fin kontrast med grönskan på platsen mot det i övrigt rätt bebyggda kvarteret. Barbro tyckte att platsen skulle fortsätta vara ett grönområde eftersom den är ett fint inslag i det omgivande bostadsområdet och att ”den här [högräsområdet] smälter bra in här”. Hon vidareutvecklade det med att ”det är en fin klick liksom i ett bostadsområde [...] tycker jag. [...] kontrast ja, bryter av och särskilt på sommarn när det är jättegrönt [...] den är ett fint inslag i det här bostadsområdet som kontrasterar mot omgivningarna och innehåller växter som är speciellt fina på sommaren, som blommor” (Barbro). Diana gillade visserligen inte att högräsområdet ser oskött ut men uttryckte det med orden

”jag tycker inte om hur det ser ut nu, det kan jag säga att det är botten – men samtidigt så vill jag absolut inte bli av med det. [...] Det blir ju luftigt när det inte bara är en massa hus och vägar så jag vill ju gärna ha kvar ett grönområde, det är ju fantasiskt att vi har så. [...] Den får ju inte försvinna, inte asfalteras. För det är ju lätt att [...] en hyresfastighet köper in och så bygger de ett garage i stället och det vill vi ju inte. Jag vill ha grönområde kvar.” (Diana)

Ernst, som bor i en av villorna i det intilliggande kvarteret, gillade specifikt ”att det finns ett grönområde mellan hyreshusena och husena”. Sofia pekade ut på högräsområdet från sitt köksfönster i ett av de intilliggande lägenhetshusen och sa ”nä men den här tycker jag är att, för den skyddar ju lite mot [pekar mot den närmsta villan] [...] och sen att häcken blir kvar vid nästa hus också så att man ändå har den avskildheten där så att det inte blir pang på så”. Hon förtydligade också att hon tyckte det var bra med buskarna på högräsområdet som skärmar av mellan villorna och lägenheterna.

Tim bor på samma gata som Ernst men längre ifrån höggräsområdet men tyckte liksom han att det är bra med ett grönområde mellan husen i kvarteret. "Visst det är väl en bit ifrån här där vi bor men jag kan väl tycka det är väl trevligt med lite grönområden som sagt var emellan hyreshusena här och så." (Tim). Valter som bor i en villa precis intill höggräsområdet gillade "att den är avskild, att det inte är nån, det blir lite avgränsning mot lägenhetshusen möjligtvis".

Vissa möjligheter till rekreation

Färre tyckte att de hade användning av höggräsområdet jämfört med gräsmatteområdet men vissa rekreativa möjligheter berättade en del personer i intervjustudien att de hade på höggräsområdet ändå. Freja berättade att "hunden kan ju gå lite ner där i gräset, gå och nosa och sånt där". Petronella brukade också rasta hunden där och både Diana och Ernst pratade om att höggräsområdet varit känt som en hundrastplats sedan länge. "Det sa vi ju när vi flyttade hit, hundparken sa vi ju." (Diana)

Flera berättar att det är ett område som de tittar på när de går förbi. "Jag åker ju förbi med bil jag här mycket och även här nere och går och – jag hämtar en liten tös på dagiset här. Så att det här tittar jag mycket på." (Kent) Nora har bland annat sett hjortar i området förut och brukar hålla utkik efter de när hon går förbi.

"When I go for a walk I also go by there [...] Just passing by [...] I did see last summer that there were some flowers growing there as well and it's also where most, I guess the deers, when they walk by our apartment building they're usually centred in those grasses so it's nice to kind of search for them between the high grasses." (Nora)

Ulf brukar inte vilja gå ut på området men "nån gång får väl barna för sig om det är högsnö eller att de vill gå i högt gräs att de ska gå över det där" och då får han följa med. Ernst tycker att området blivit i alla fall marginellt mer användarvänligt sedan ytan med höggräs började klippas ned en gång om året på sensommaren. "För tre år sen då om vi hade suttit här och pratat om samma sak då hade det vart en etta men de har ju i alla fall gjort lite grann så att det finns möjlighet att kunna vara där, det är därför jag säger en tvåa." (Ernst) Visserligen hade ytan inte klippts i år men Ernst tycker att det ändå är bra för möjligheterna att gå ut på området att den klipptes förra året. Petronella tänker lite teoretiskt att det kanske hade varit trevligt att gå ut på området någon gång – "ja om jag är rätt klädd så kan jag ju det och leka kurragömma. Om jag tittar ur ett barns perspektiv så har man ju användning av den här när man bor i området kan jag tänka mig [...] Där kan jag tänka mig att liksom gå ut och va". Om inte annat har i alla fall Valter haft användning av platsen: "nej för jag har ju använt den, jag använder den och lägger ut gräs där och det är nånstans å, annars hade jag fått göra det längre bort".

Familjär

Cecilia har bott i kvarteren kring höggräsområdet i flera år och berättade att hon gillade hur platsen såg ut eftersom hon kände igen den så väl. På frågan om något skulle bevaras på platsen svarade Cecilia "aa men det mesta".

Naturvärden och djurliv

Flera av de intervjuade gillade att det fanns en plats i kvarteret som var lite vildare, där de tänker sig eller har sett att pollinerare, fåglar och andra vilda djur gillar att vara. Cecilia sa under sin intervju att något av det bästa med höggräsområdet är "att det får växa och att fåglar får vara där och andra djur antar jag". Monica förklarar att "när man tänker till om det så är det väl ja men som jag sa mångfalden. Här blir det ju säkert mycket mer med både fåglar och insekter, dofter, färger, att det blir så mycket mer, så det är väl det jag gillar bäst med den". Ingemar tyckte speciellt att det var bra med en plats för pollinerare och sa att "det behövs insekter och sånt som de skriker efter idag [...] ja, det blir det för alla ett användningsområde, att få in lite fler insekter och sånt in i områdena som ser till att äppelträden och sånt blir pollinerade och allting, för det är dåligt med det idag, tydligen".

Nora berättade att hon i somras såg flera blommor och hjortar på höggräsområdet och tyckte att det bästa med platsen var "that it's verry inviting for all the deers, so it's a nice place for animals to kind of be in and then especially from my window I can kind of see them enjoying themselves there [...] I guess that it's a little, it's a little area for wild animals". Liksom Ingemar pratade hon också om att det var en plats för pollinerare. "I'm not so sure if it also has something to do with like bee population that they can kind of use the flowers that grow there. Yeah I guess that's, if it's really used especially for bees because well I guess they are a little bit endangered at the moment, then that would be the best thing." Säger Nora och vill att platsen fortsätter se ut som den gör nu och vara en plats för djur som hjortar och, om den inte redan är det idag, även en plats för bin.

Nora noterade också under intervjun skylten i hörnet av höggräsområdet som förbjuder nedskräpning och sa att "there is a little sign as well, I'm not so sure about what it says but I think it says something about preservation for nature I guess in that specific area so yeah, I'm actually kind of ok with the space". Hon pratade även om att hon gärna har en mer vildvuxen plats i kvarteret för vilda djur och att hon inte nödvändigtvis vill eller behöver gå ut i höggräset själv "because I also have some sitting areas around the apartment so it's not like there wouldn't be any space for me to be outside".

Lummig växtlighet som visar upp årstiderna

Nästan alla de som deltog i intervjustudien hade något positivt att säga om växtligheten på höggräsområdet. Träden, speciellt de stora träden och då särskilt björkarna, tyckte flera var vackra och uttryckte att de ville behålla. "Jag kan lägga märke till den därför att jag tycker att det kan va ganska fint där med träderna som står, faktiskt, ja det är björkar va som står där" (Johanna). Kent prioriteringslista över träd var något längre än de flestas: eken i bakgrunden tyckte han skulle vara kvar och sa att "den tar vi inte bort!" Om asken sa Kent "ja men det kunde väl vara kvar." Om björkarna sa han att "ja just det men de kunde ju också vara kvar, det tycker jag men sen den där vet jag inte [pekar på en ung liten lönn]". Äldre, större träd kan också vara rätt höga och just höjden som träden gav till höggräsområdet uppskattades särskilt av Ulf: "Ja men det är ju fortfarande det att jag tycker ju om att det ska vara träd och inte bara platt överallt utan gärna lite träd och uppväxt såhär också".

Blommorna som gick att hitta där i höggräset om sommaren var det också åtskilliga som uppskattade. Kent lade särskilt märke till kornellen på höggräsområdet. "Jag vet inte – det här kanske är nån, är det nån fin buske egentligen?" sa Kent under sin intervju, pekade på kornellen och fick information om att det är en kornell och att de nya skotten är riktigt röda och att det skulle kunna betraktas som fint och sa "ja men det är ju nått som, ja det finns ju här så att.. ja." Att det är en grön plats i kvarteret om sommaren var det flera som gillade. "Ja nej men det är väl att det fortfarande är grönt och liksom det är växtlighet, det skulle ju kunna varit liksom grus på hela, asså nå sånt. Parkering. Jag tycker ju att det är bra att det är grönt och växtlighet, absolut. Så det är väl det bästa." (Ulf)

Flera hade i för sig föredragit om området sköttes på ett annat sätt som gjort att det sett mer ordnat ut, bland annat Diana men hon tillade också att hon samtidigt "gillar ju lite vildvuxet och [att] det blir lite spänning". Petronella gillade speciellt höggräsområdets vildvuxna karaktär. "Det är ju att det är växter, att det är lite mer växter. Liksom lite mer växtligt eller vad ska jag säga, uppväxt? Lite mer... vilt! Kan man säga så? Ja men mycket trän, buskar och lite högt gräs." (Petronella)

Hedvig föredrog höggräsområdet så som det såg ut på försommaren: "försommarn när det är, ja kanske lite mer grönt där än vad det är senare". Kent tänkte mer på den senare halvan av året och sa att "nu är det ju fina färger här, så det är ju fint och även den där busken [pekar på kornellen i höggräsområdet] tycker jag är, den tycker jag [är fin]" och höll därefter med om att platsen är vackrast att titta på om hösten. Lovisa lyfte speciellt fram att träden på höggräsområdet om hösten var vackra: "Nä men det är väl träden som står och blir fina på hösten då". Flera hade någon tid på året, vanligen sommar eller höst, som de berättade att de brukade lägga lite extra märke till. Monica berättade om flera årstider på platsen:

"Nån gång på våren så har vi ju en hägg där så lär jag ju kunna stanna till och [andas in] så men vacker är den [tomten] ju inte då [...] Det blir ju en annan blomsterprakt där så det blir ju ett vilt område [...] Jag älskar ju o se när våren kommer i som vi prata om de olika blommorna som kommer, kan ju va nån nyponbuske som på hösten blir röd så sånt kan man ju fångas utav. [...] Det är väl det jag gillar bäst med den [...] och att den förändras höst till vår – kanske mer än den andra. Man kan följa årstiderna." (Monica)

Aspekter som gör att området ogillas idag

Bristande tecken på omvårdnad

Majoriteten av de som deltog i intervjustudien tyckte att skötseln av höggräsområdet var undermålig. Agneta påpekade bland annat att det växer ogräs där som tenderade att sprida sig in på hennes tomt – "Kirskålen!". Diana sa att "jag tycker om lite vildvuxet men [...] det är så mycket som inte ska vara där". Hon antydde att hon saknade en mening med området – att det inte syntes att någon hade varit där och vårdat platsen:

"Det är fint med buskar och det behöver inte va klippt gräsmatta men det ska ändå vara skött med det vildvuxna som är [...] så man inte bara ser nånting som inte är skött utan att det är; man har tänkt något med det. [...] jag menar, jag vet inte hur jag

ska förklara men det ligger ju ner ibland på några ställen och så står det något upp, nej men det är liksom ingen ordning. [...] de här stråna som kommer upp och lägger ner sig så fort.” (Diana)

När Rut intervjuades höll hon med om att det ser lite övergivet ut på höggräsområdet och sa att ”Det känns som att ingen brytt sig”. Lovisa tyckte inte heller att det såg ut som om någon brydde sig om höggräsområdet och tillade att ”den är liksom totalt bortglömd. Den har inge syfte alls”. Kent noterade att höggräsområdet visserligen brukar klippas ned en gång om året på sensommaren men att han inte tycker att det räcker. ”Ja, det är ju att det växer ju igen alltihopa. Så tar de ju ett nån gång ibland men det skulle ju skötas mycket bättre.” förklarade Kent och höll med om att området blir fult när det växer igen efter den vanligen årliga nedklippningen av höggräset. ”Ja att den inte är skött, att det är vildvuxet” tyckte även Hedvig (med flera) var något av, om inte det sämsta med platsen. Ernst tyckte att höggräsområdets läge gjorde det speciellt illa att det såg försummat ut. ”Ett centralt grönområde som är så jädra misskött så det är ju fruktansvärt egentligen.” (Ernst)

Liksom Diana pratade Ulf också om att han specifikt inte gillade att höggräset på området var ojämnt och förklarade att ”men det är ju det att det ser liksom tilltufsats ut”. Vidare så gillade han inte heller att det inte syntes någon rak och tydlig avgränsning mellan den bara marken med höggräs och vägen med asfalt bredvid. Nu känns det som att asfalten går in i det här [pekar på övergången från vägen till höggräset i området], det finns inga gränser och det liksom är lite ostrukturerat.” (Ulf) Hedvig och Gunnar påpekade att det tenderade att bli riktigt lerigt i kanten av höggräsområdet längs med vägen när bilar parkerades utefter området. ”De kör ju upp i kanten och sådär det blir ju lera.” (Gunnar) Cecilia tyckte att höggräsområdet såg som fulast ut på senhösten innan gräset där vissnat ner ordentligt. November och december var specifikt de månader som hon tyckte att området var fulast.

Det okända

Något som avskräckte flera från att gå ut på eller att på annat sätt använda området var det höga gräset, eftersom det kunde finnas fästingar eller någonting annat obehagligt där. Lovisa förtydligade att ”å att kliva in i högt gräs utan att veta, det skulle jag inte vilja vad det gäller fästingar och allt så”.

En sanitär olägenhet

Att höggräsområdet såg tilltufsats och bortglömt ut fick Tim att tänka att det finns en risk att skulle kunna bli en plats där människor slänger sitt avfall.

”Ja det är ju att det är ju risk att det blir, ja, nu vet jag inte nu är det väl ingen som slänger kompostavfall och grejer här och det, om jag inte missminner mig så står det ju nån skylt här med avstjälpning förbjuden va, men risken är ju att det blir en, ja ett skräphörn va om en säger så. Så det är väl det sämsta tycker jag med en sån här ja yta då eller markplätt som man inte har till nånting.” (Tim)

När Agneta intervjuades nämnde hon att hon brukar se en del skräp på platsen: ”Det kan se

lite skräpigt ut ibland [...] folk kastar skräp på den. [...] Då ser det inte så fräscht ut". Valter nämnde att han om somrarna brukar få in en hel del sniglar från höggräsområdet till sin trädgård vilket han tyckte var mindre fräscht.

För öppet mot lägenhetshusen

Olof föreslog att höggräsområdet skulle kunna förändras och börja användas som odlingsslotter eller bebyggas med villor men tyckte då att det var synd att platsen ligger så nära och öppet mot lägenhetshusen. "Det finns ju ganska gott om plats och det är, det liksom ligger ganska centralt och allting – det sämsta är väl att det är hyreshus precis på andra sidan gatan dåra. Så det är ju lite synd då." sa Olof och höll med om att det blir lite väl mycket överblick från lägenheternas balkonger om man skulle bygga något på höggräsområdet. "Man känner att kanske alla ser en, alltså ganska höga hus och att de ser ner på en och sådär." (Olof)

Oanvändbar

Majoriteten av de som deltog i intervjustudien tyckte att de inte riktigt hade någon möjlighet att gå ut och göra saker på området på grund av höggräset. Agneta förklarade att "man tycker inte det är så trevligt att gå i höggräs. Det är fästingar och sånt där". När Diana och Ernst är ute på promenad brukar de aldrig vara ute i höggräset "då blir vi så blöta". (Diana) Johanna tyckte inte heller att området var så användbart för henne "för att jag vill inte gå ut där för att det är lite bröte och sådär [...] ja då skulle jag ta på mig gummistövlarna, men det är inte sådär som att man bara tjoho! nej" skrattar Johanna. Sofia påpekade att "det blir lite svårt med fotbollen där i höga gräset faktiskt". Nora gillade att det fanns djur och blommor hon kunde titta på i höggräsområdet men brukade inte vilja gå ut på det. "It's kind of difficult to plow your way through the high grasses. It's not necessarily a place where I would sit down a chair and sit." Olof sa att "det finns ingenting".

Några av deltagarna som hade hund och ibland kunde rasta hunden på området tyckte inte att platsen var speciellt användbar för det. Lovisa talade om att familjens hund Bobo brukar dra och vilja gå ut på området men att hon helst inte ville följa med eftersom det är "inte skräp som så men det är inget jag känner att – gu va spännande nu kliver vi ut här". Freja berättade att hon och hennes familjs visserligen brukar gå där i kanten av området med sin hund men att hon inte vill gå ut på höggräsområdet. "Nej, jag går inte på tomten, just för det att det inte är klippt [...] jag tycker ju inte om att det är högt där. Det blir ju inte så användbart då." (Freja) Att gräset är högt och platsen mindre användbar gjorde i sin tur att hon inte tycker att området är särskilt vackert. Därtill tillägger hon att hon inte tycker att platsen hade varit användbar alls för henne ifall hon inte haft hunden. "Gräs och sly, Det är inte tilltalande att gå där." (Freja)

En del berättade att det även kunde vara svårt att ens gå längs med kanten av höggräsområdet. Hedvig pratade om att "det jag ogillar som har kommit till senare år är de här parkerade bilarna." och menade på bilarna som stod parkerade längs kanten av höggräsområdet. "Ska du gå där så finns det ju inget ställe att gå på egentligen [...] för nu står ju bilarna där och jag vet att jag kommer med Anton och Oskar ibland och man känner ju lite

att man får gå ut i vägen liksom [...] och när de röjer vid när det är snö och ja då står de ju där och då blir det därefter.” (Hedvig) Hon påpekar att även när det inte står bilar där tenderar det att vara lerigt i kanten efter hjulspåren vilket gör att hon inte vill gå där då heller.

När Nora intervjuades påpekade hon att det fanns andra platser för henne att vara på och att hon hellre hade ett område för vilda djur i kvarteret än en till plats för henne att gå på. Flera av deltagarna med egna trädgårdar tyckte inte heller att de behövde ha platsen för fritidsbruk och påpekade att de nog bara skulle fortsätta vara i sin egen trädgård även om allt eller en del av höggräset på området togs bort och det blev mer användarvänligt. ”Nej den är inte användbar som den ser ut och det skulle den inte vara annars heller i och med som jag sa då att vi bor här [i hus med egen trädgård]” (Kent) Samtidigt så fanns det de som gärna hade velat kunna vara ute på höggräsområdet men som inte kände att det gick idag.

Aspekter som skulle förbättra området

Mer plats för rekreation

Flera av deltagarna i intervjustudien berättade om saker de hade velat göra på platsen, om det funnits möjlighet till det. Hedvig och Gunnar skulle vilja gå förbi i kanten av höggräsområdet utan att behöva väja för bilarna som i vanliga fall stod parkerade där, eller utan att behöva trampa i lerspåren som de lämnade efter sig för den delen. Agneta höll med om att hon skulle vilja gå ut på tomten ifall ”man skulle tagit bort kirskålen då och gjort lite mer lät-tillgänglig så man liksom kanske kunde kryssa igenom, att man kanske kunde njuta lite mer. Ja, jag kanske skulle göra det kanske var mer stigar eller gångar”.

Att delvis eller helt klippa ned höggräset på området för att göra den mer användbar föreslogs av flera. Monica, Valter och Petronella tyckte också att platsen skulle bli mer inbjudande att vara på om det fanns en eller kanske flera stigar in i området. ”Det skulle kunna va som en stig i, alltså att det finns partier som är klippta så att man kan ta sig in i området.” (Monica) ”Kan klippa litegrann i alla fall. Lite gångar hade vart coolt.” (Valter) ”Då skulle jag kunna tänka mig en stig rakt igenom där, för att slippa gå på den här tråkiga vägen [pekar mot bilvägen längs med höggräsområdet].” (Petronella) Rut tyckte att ”men kanske fixa till det som är förvuxet. Snygga till lite men låta det va naturligt, så man kan använda platsen. [...] Ja men låta det va som det är med alla träd och liksom så men snygga till så att det går å använda.”

Utöver att klippa ned en del eller allt höggräs tyckte Freja att en sittbänk hade varit en bra idé ”speciellt om man är lite äldre och vill gå, det kan ju va skönt att sätta sig ner på en bänk i gräset”. Agneta tyckte också att området skulle vara en perfekt fikaplatz om det funnits ett bord med bänkar och en stig genom höggräset ut till det. Där skulle hon vilja sitta och titta på folk som går förbi. Hon ville även att det skulle till en inhägnad hundgård ”för att man ska kunna använda platsen mycket för det skulle ju vara supertrevligt att bara kunna släppa hunden lös och att den skulle kunna få springa efter lite stigar, gå runt och nosa lite”.

Lovisa poängterade under sin intervju att familjens hund Bobo brukade dra och vilja ut på höggräsområdet när hon gick förbi med henne. Hon tyckte också att det borde gå att göra i ordning höggräsområdet för förskolebarnen på Råven. ”Vi har ju dagis mitt emot och jag

menar de, de går ju ut på sina promenader. Det kan ju räcka för de att bara få gå över vägen och få lämna området.” sa Lovisa och höll med om att höggräsområdet skulle kunna bli ett utflyktsmål för barnen på Råven.

En lekplats var det flera som saknade idag i kvarteret och föreslog att det skulle kunna byggas en på höggräsområdet. Att höggräsområdet skulle kunna göras om till en allmän plats för gemenskap var ett genomgående tema för flera intervjuer. Sofia tyckte till exempel att det hade varit bra att ha ett utegym på platsen. Både Sofia och Olof föreslog att det skulle kunna göras i ordning en grillplats och Olof tänkte också att höggräsområdet skulle kunna göras om till odlingsplatser för människorna i lägenhetshuset som skulle kunna innehålla växter som var bra för insekter. Han tyckte också att om man ändå skulle börja klippa höggräset oftare skulle ”man [...] kunna göra en mindre fotbollsplan som är ganska enkelt. När man ändå ska klippa gräs och sådär så kan man lika gärna ha en fotbollsplan. Det är två målburar bara egentligen som saknas”. (Olof)

Utöver att föreslå hur höggräsområdet skulle kunna bli mer användarvänligt påpekade Sofia också att läget på platsen gör att den har potential till att bli välbesökt ifall det gjordes om. ”Det är många som går förbi här ute på Carls Åbyvägen [...] Ja för det är ju, det är ju ett promenadstråk häråt. De går ju uppmot Ekehjelmsvägen och sen upp till, vad den nu heter stora vägen [pekar mot Bergsmansgatan]. Så det är ju folk som rör sig här liksom ganska mycket.” (Sofia) Olof insköt att höggräsområdet ”liksom ligger ganska centralt och allting”.

Från allmän till privat mark

Flera föreslog att ytan skulle bli finare eller mer användbar av att villor byggdes på den eller parkeringsplatser för de bilar som i vanliga fall stod parkerade utefter gatan. Ingemar förklarade att ”jag skulle vilja att de byggde parkeringsplatser där istället – för alla bilar som står på gatan där och är i vägen” och tillade att han hade gillat om det funnits blommor på platsen runt om parkeringsplatserna. Johanna tyckte att höggräsområdet hade varit en jättefin plats att bygga hus med egen trädgård på. ”Jag själv skulle kunna tänka mig å bygga ett litet hus där. Jag tycker att det är en ganska gullig plats, även fast det är hus [pekar bort mot lägenhetshuset] på andra sidan vägen så. Så det, jag tycker att det skulle vara fint om man skulle bygga ett bostadshus på den som smälter in i omgivningen.” (Johanna) Hon höll också med om att det skulle vara fint även om det inte var hennes hus utan någon annans.

Eftersom Kent har egen trädgård och inte skulle använda platsen själv för rekreation förklarade han att han tyckte det hade varit bra om höggräsområdet gjordes i ordning och kom till nytta för någon annan. Han föreslog att det skulle kunna bli en villatomt eller alternativt en plats för ett garage till lägenhetshuset ifall det behövdes. Olof funderade på om höggräsområdet skulle vara en bra plats att bygga någon större fastighet på men kom sedan fram till att ”det kanske skulle passa bättre att kunna ha småhus”.

Tecken på omvårdnad med prydligare skötsel

Majoriteten av de som deltog i intervjustudien tyckte att skötseln av höggräsområdet absolut kunde bli bättre. Grundläggande för flera var att ytan skulle behöva klippas och ansas

mer regelbundet än vad som var fallet idag. Ernst nämnde att det tagits bort några träd som skymde sikten på bilvägen intill området för ett antal år sedan men att ”de kunde ha tagit lite till [...] snyggar till och gallrar lite” och förklarar att höggräsområdet skulle bli vackrare av att någon ordnade upp det lite.

”Det kan va kvar det vildvuxna, det behöver inte va den fina gräsmattan, det behöver det inte va, för jag tycker det att kontrasten mellan är ju rätt fint, så det kan va det ena och det andra, men lite bättre touch kan de ju lägga ner på underhållet.” (Ernst)

Liksom Ernst menade flera att vegetationen som redan finns på höggräsområdet har ett prydnadsvärde men att det skulle bli bättre med lite ansning. Flera föreslog att en mindre del av området skulle klippas, så att en eller flera gånger tog form genom det sparade höggräset. Flera tyckte också att något mer av markvegetationen på området skulle hållas kortklippt. Monica sa att ”en viss vegetation måste ju finnas kvar. Man kan inte plocka bort allt så kanske ett varierat utbud av den växtlighet som finns men lite mer sammanhållen”. Ingemar gillade platsen vildvuxna karaktär men nämnde också att själva växtligheten på platsen gärna hade fått göras lite mer ordnad eftersom ”den ser lite risig ut ibland tycker jag”, men inte på ett sätt som gjort att insekterna försvann från området.

”Nä men det är lite fint med lite vildvuxet emellanåt. Det är väl det jag gillar bäst med den platsen – om det nu ska va så, så tycker jag att det ska hållas efter också på det viset. Ja men det är just för med insekterna och med den biten tänkte jag på. [...] det får växa fritt fast lite mer ordnat om det går [...] Det kanske går att gallra nånting [...] De unga [träden] kan de, ja hålla i schack lite, så att det inte blir för mycket växtlighet.” (Ingemar)

Johanna tyckte att växtligheten runt speciellt de unga träden i buskagen var viktig att se efter och hålla ansad. Hon sa att ”ja men det kan ju va fint om det liksom är snyggt runtkring [de små unga träden]. Så att det inte bara ser ut som att det växer upp lite såhär hursomhelst. Som ser ut som att det skulle va nått ogräs typ, så kan det ju va fint o ha lite lägre också tycker jag”. Att hålla ordnat kring de självförökade ungräden på platsen skulle alltså kunna visa på att det var meningen att de skulle stå kvar.

Tim berättade att han gärna sett att ”de kanske gör i ordning då och gör en ordentlig gräsplätt av ett som det är här [pekar på gräsmatteområdet]. Man kan ha kvar träden och buskarna men att man kanske ja vårdar det lite bättre så att säga”. Kent ville ha kvar stora träd och buskar på höggräsområdet men tyckte att det hade varit fint om de kombinerades med gräsmatta hellre än med högt gräs. ”Skulle den här busken [kornellen] vara kvar och sen att det skötte och klippte så att det blev en fin gräsmatta här som var på det här andra stället här [pekar mot gräsmatteområdet].” (Kent) Lovisa ville också att det skulle bli gräsmatta på höggräsområdet och tyckte att det inte borde vara alltför svårt att genomföra. ”Ja för det första då skulle man väl börja i alla fall med å klippa gräset. Å liksom få det, om det inte finns andra resurser är väl ändå det liksom nånting som skulle kunna få det att, ja kunna göras.” (Lovisa)

Poängen med åtgärderna av växtligheten på höggräsområdet var i alla fall allt som oftast att platsen skulle se omhändertagen ut. Tim förklarade att ”det skulle ju va lite trevligare om man gjorde en, ja, skötte om det bättre än å bara låta det växa för det är ju det man gör nu. Nu låter man det ju bara växa, träd och buskar och allt möjligt där va. [...] Så att folk ser att

det liksom sköts om i alla fall och att det, ja, snyggar till i största allmänhet kan jag ju tycka.” Att se till att höggräsområdet blev en mer parkliknande miljö för allmänheten tyckte Johanna skulle vara fint. Annars föreslog hon att ett sätt för höggräsområdet att bli mer ordnat var att göra om platsen till en villa med tillhörande trädgård och låta ägarna till den nya villatomten sköta den.

Ljussättning

Utöver att eventuellt klippa delar av höggräsområdet mer regelbundet funderade Cecilia över åtgärder till platsens belysning. Hon tyckte att ”nån ljussättning eller så” kunde göra höggräsområdet finare.

Tydligare rumslighet

Freja tyckte att höggräsområdet skulle bli trevligare om området bland annat fick lite fler buskar, eller någon annan högre struktur, emot kanterna, ”att man gjorde det lite trevlig om det nu är med nå buskar mot asfalten, till exempel – ramar in den lite”.

Mer dekorativa växter

Att få in fler blommande växter i höggräsområdet var det flera som tyckte hade gjort området vackrare. Diana berättade att ”sen kunde det va fint om man kunde få en blomsteräng”. Ingemar nämnde också att han hade gillat att se fler blommor på höggräsområdet. Det pratades också om att plantera in växter som kunde vara fina för annat än blomsterprakt. Kent menade att ”det går väl å plantera nånting mer snyggt” och tyckte att befintliga träd och buskar kan kompletteras med fler fina träd och buskar. Diana tyckte att ”det gör inget om de planterar nå mer buskar där [...] att man får till lite mer, lite höjd och lite lågt”.

Ingemar ponerade även att det kunde finnas dekorativa växter som inte kunde komma till sin rätt på höggräsområdet som det var nu – eftersom en eller ett par arter troligen tog över när det fick växa på platsen med minimal störning från människor – ”det går kanske att gallra nånting jag vet inte om det, om de kanske måste slå ner för att det ska komma upp nytt. [...] Det ser lite trött ut ibland om man säger så. [...] Det kanske trycker ner andra växter, jag vet inte, vissa saker, som inte kan komma till tals dåra”.

Aspekter som skulle förvärra området

Inskränkning av ytan

Flera uttryckte under sina intervjuer att de inte ville att höggräsområdet skulle bebyggas, bland annat Diana som sa att ”den får ju inte försvinna, inte asfalteras”. Att ha kvar höggräsområdet som ett grönområde i kvarteret var viktigt för flera.

Växter som blir potentiella trafikfaror

Skulle området växa igen mer än idag finns det flera som inte skulle uppskatta det. Ernst berättade att det för några år sedan faktiskt varit ännu mer träd och buskar på höggräsområdet. Speciellt var det mycket växtlighet ute i hörnen mot bilvägen av området som nu tagits bort. "Innan dess [...] var det en trafikfara för att det kommer jag ihåg också, de hade ett träd precis i hörnet där" säger Ernst och förklarar att det inte borde få bli så igen. Cecilia och Ingemar föreslog att växtligheten ute i hörnen faktiskt borde hållas ännu lägre än vad som är fallet idag.

Kvantitativ analys – Statistik om framtidsscenarierna

Mest/minst estetiskt tilltalande

Höggräsområdet mot söder

Befintlig vild höggräsmark	6	1	5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	3	6	1	1	1	1	1	40
Insektsfrämjande byggen på befintlig vild höggräsmark	3	6	6	3	3	2	2	2	3	5	6	2	5	6	6	4	3	4	4	2	3	80			
Ordnad gång i vildhet	5	5	3	2	2	3	4	4	6	2	2	4	6	3	2	2	6	2	3	5	6	77			
Ordnat inre i vild ram	2	2	4	5	5	4	3	3	4	3	3	3	4	5	1	1	2	3	2	4	4	67			
Vilda ör i ordnad ram	4	4	2	6	6	5	5	5	5	6	4	5	2	2	4	5	4	5	6	3	5	93			
Ordnad gräsmatta	1	3	1	4	4	6	6	6	2	4	5	6	3	1	5	3	5	6	5	6	2	84			

Höggräsområdet mot norr

Befintlig vild höggräsmark	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	5	3	6	1	1	1	1	1	37
Insektsfrämjande byggen på befintlig vild höggräsmark	3	6	6	4	5	6	2	2	4	4	4	2	5	6	5	5	5	2	3	2	3	84		
Ordnad gång i vildhet	6	5	3	2	2	4	3	3	6	3	2	3	6	4	6	4	6	3	5	3	6	85		
Ordnat inre i vild ram	5	3	5	5	3	3	4	4	2	2	3	5	1	3	1	2	2	6	2	5	5	71		
Vilda ör i ordnad ram	4	4	4	6	6	5	5	5	5	6	6	6	2	2	4	3	4	5	6	4	4	96		
Ordnad gräsmatta	1	2	1	3	4	2	6	6	3	5	5	4	3	1	2	1	3	4	4	6	2	68		

Gräsmatteområdet mot söder

Befintlig ordnad gräsmatta	1	1	5	5	4	2	6	6	6	6	1	2	5	1	2	1	4	4	6	2	1	71
Insektsfrämjande byggen på befintlig gräsmatta	4	5	6	3	5	4	5	5	5	4	5	3	6	5	5	2	6	6	5	5	3	97
Vilda ör i ordnad ram	2	3	2	3	6	4	4	4	5	3	4	2	3	1	5	3	5	4	6	4	75	
Ordnat inre i vild ram	5	4	4	6	6	5	3	3	3	2	2	6	3	6	4	3	2	3	3	4	5	82
Ordnad gång i vildhet	6	6	3	4	2	1	2	2	2	1	4	5	4	4	6	4	5	2	2	3	6	74
Vild höggräsmark	3	2	1	1	1	3	1	1	1	3	6	1	1	2	3	6	1	1	1	1	2	42

Gräsmatteområdet mot norr

Befintlig ordnad gräsmatta	1	2	2	5	6	1	6	6	2	4	5	2	1	1	2	1	5	4	4	4	2	66
Insektsfrämjande byggen på befintlig gräsmatta	4	5	6	6	4	6	5	5	6	3	6	3	6	5	6	3	6	6	6	5	3	105
Vilda ör i ordnad ram	2	3	4	4	5	4	4	4	4	6	2	5	2	4	1	2	2	5	5	6	4	78
Ordnat inre i vild ram	6	4	3	1	2	5	2	2	1	2	4	6	4	6	4	5	3	3	3	2	6	74
Ordnad gång i vildhet	5	6	5	3	3	3	3	3	5	1	3	4	5	3	5	4	4	2	2	3	5	77
Vild höggräsmark	3	1	1	2	1	2	1	1	3	5	1	1	3	2	3	6	1	1	1	1	1	41

Figur 19. Mest/minst estetiskt tilltalande bland framtidsscenarierna (Hörnell, 2021)

Deltagarna i studien bads att inordna vyerna över de olika framtidsscenierna från mest estetiskt tilltalande (6) till minst estetiskt tilltalande (1). Inordningen gjordes i fyra delar – i varje del jämfördes framtidsscenierna som visade samma vy med varandra. Det gjordes alltså en indelning för höggräsområdet med vy mot söder, en för höggräsområdet med vy mot norr, en för gräsmatteområdet med vy mot söder och en för gräsmatteområdet med vy mot norr.

Varje vertikal rad i figuren ovan med en siffra från 1 till 6 visar siffrorna som gavs från en person. Varje horisontell rad visar siffrorna som ett framtidsscenario fick. Längst ut till höger visas summan av siffrorna som varje framtidsscenario fick. Svart bakgrund indikerar framtidsscenarioet som fick lägst summa i varje del. Vit bakgrund indikerar framtidsscenarioet som fick högst summa i varje del. Framtidsscenierna i blå text indikerar alternativet som fick flest ettor i varje del. Framtidsscenarioet/alternativen i grön text indikerar alternativet/alternativen som fick flest sexor i varje del. Röd färg på siffror indikerar alternativet som fick högst resp. lägst summa av alla framtidsscenarioer i samtliga delar. Röd färg på bokstäver indikerar alternativet som fick högst antal sexor resp. ettor i samtliga delar.

Blå text = Flest ettor för aktuell vy
 Grön text = Flest sexor för aktuell vy
 Röda siffror = Högst resp. lägst summa poäng av alla framtidsscenarioer i samtliga vyer
 Röd text = Högst antal sexor resp. ettor i samtliga vyer

Mest/minst användbar

Höggräsområdet mot söder

Befintlig vild höggräsmark	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	4	1	1	1	1	1	25
Insektsfrämjande byggen på befintlig vild höggräsmark	2	5	2	3	3	2	2	2	2	5	6	2	5	1	3	2	5	2	2	2	60
Ordnad gång i vildhet	6	6	5	2	2	3	4	4	6	3	3	4	6	5	4	6	6	3	4	5	92
Ordnat inre i vild ram	4	3	6	5	5	4	3	3	4	2	2	3	4	6	2	1	4	4	3	4	75
Vilda öar i ordnad ram	5	2	3	6	6	5	5	5	5	6	4	5	2	4	5	5	2	5	6	3	95
Ordnad gräsmatta	3	4	4	4	4	6	6	6	3	4	5	6	3	3	6	3	3	6	5	6	94

Höggräsområdet mot norr

Befintlig vild höggräsmark	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	2	1	1	1	1	1	24
Insektsfrämjande byggen på befintlig vild höggräsmark	3	2	2	5	5	3	2	2	3	2	6	2	5	1	2	3	3	2	2	2	59
Ordnad gång i vildhet	5	6	4	2	2	2	3	3	6	3	4	3	6	4	6	6	6	3	5	3	87
Ordnat inre i vild ram	4	3	6	3	3	4	4	4	2	4	2	4	3	6	4	5	2	4	3	5	79
Vilda öar i ordnad ram	6	5	5	6	6	5	5	5	5	5	5	6	4	5	3	4	5	5	6	4	106
Ordnad gräsmatta	2	4	3	4	4	6	6	6	4	6	3	5	2	2	5	1	4	6	4	6	86

Gräsmatteområdet mot söder

Befintlig ordnad gräsmatta	2	2	2	2	2	6	6	6	3	6	5	2	5	1	6	1	6	6	5	2	78
Insektsfrämjande byggen på befintlig gräsmatta	3	6	6	3	3	5	5	5	6	5	6	3	6	5	5	2	5	5	6	5	98
Vilda öar i ordnad ram	4	3	4	4	4	4	4	4	5	4	3	4	2	3	4	4	4	4	4	6	82
Ordnat inre i vild ram	6	5	5	6	6	3	3	3	2	3	1	6	3	6	3	6	2	3	2	4	83
Ordnad gång i vildhet	5	4	3	5	5	2	2	2	1	1	2	5	4	4	2	5	3	2	3	3	69
Vild höggräsmark	1	1	1	1	1	1	1	1	4	2	4	1	1	2	1	3	1	1	1	1	31

Gräsmatteområdet mot norr

Befintlig ordnad gräsmatta	2	2	2	2	2	6	5	5	5	4	5	2	1	2	5	1	2	6	5	2	68
Insektsfrämjande byggen på befintlig gräsmatta	4	5	6	5	5	5	6	6	6	6	6	3	6	5	6	3	6	5	6	6	109
Vilda öar i ordnad ram	3	3	3	6	6	4	4	4	4	5	4	4	2	3	2	2	3	4	4	5	79
Ordnat inre i vild ram	5	4	5	3	3	2	2	2	1	3	2	6	4	6	3	6	4	3	3	4	76
Ordnad gång i vildhet	6	6	4	4	4	3	3	3	2	2	3	5	5	4	4	5	5	2	2	3	81
Vild höggräsmark	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	4	1	1	1	1	28

Figur 20. Mest/minst användbar bland framtidsscenarioerna (Hörnell, 2021)

Deltagarna i studien bads att inordna vyerna över de olika framtidsscenarioerna från mest användbar (6) till minst användbar (1). Inordningen gjordes i fyra delar – i varje del jämfördes framtidsscenarioerna som visade samma vy med varandra. Det gjordes alltså en indelning för höggräsområdet med vy mot söder, en för höggräsområdet med vy mot norr, en för gräsmatteområdet med vy mot söder och en för gräsmatteområdet med vy mot norr.

Varje vertikal rad i figuren ovan med en siffra från 1 till 6 visar siffrorna som gavs från en person. Varje horisontell rad visar siffrorna som ett framtidsscenario fick. Längst ut till höger visas summan av siffrorna som varje framtidsscenario fick. Svart bakgrund indikerar framtidsscenarioet som fick lägst summa i varje del. Vit bakgrund indikerar framtidsscenarioet som fick högst summa i varje del. Framtidsscenarioerna i blå text indikerar alternativet som fick flest ettor i varje del. Framtidsscenarioet/framtidsscenarioerna i grön text indikerar alternativet/alternativen som fick flest sexor i varje del. Röd färg på siffror indikerar alternativet som fick högst resp. lägst summa av alla framtidsscenarioer i samtliga delar. Röd färg på bokstäver indikerar alternativet/alternativen som fick högst antal sexor resp. ettor i samtliga delar.

Oavsett om det var vyn mot söder eller vyn mot norr och oavsett om det gällde vilket scenarie som var mest estetiskt tilltalande eller mest användbart fick vilda öar i ordnad ram högst poäng på höggräsområdet när alla deltagarnas siffror summerades, se ovan i figur 19 och 20.

Framtidssceneriet vilda öar i ordnad ram tilldelades en del sexor också men var inte alltid alternativet som flest tyckte var mest estetiskt tilltalande i varje del. I vyn mot norr på höggräsområdet fick ordnad gång i vildhet flest sexor tillsammans med vilda öar i ordnad ram och ordnad gräsmatta för användbarhet och flest sexor tillsammans med vilda öar i ordnad ram för att vara estetiskt tilltalande. Ordnad gräsmatta fick i vyn mot söder flest sexor både för att vara estetiskt tilltalande och för att vara användbar.

Resultatet för den kvantitativa studien för gräsmatteområdet var på liknande sätt rätt konsekvent. Oavsett om det var vyn mot söder eller vyn mot norr och oavsett om det gällde vilket scenarie som var mest estetiskt tilltalande eller mest användbart fick insektsfrämjande byggen på gräsmatta högst poäng på gräsmatteområdet när alla deltagarnas siffror summerades.

I vyn mot norr fick framtidssceneriet insektsfrämjande byggen på gräsmatta också flest sexor både för att vara estetiskt tilltalande och för att vara användbar på gräsmatteområdet. I vyn mot söder fick däremot ordnad gräsmatta flest sexor både för att vara estetiskt tilltalande och för att vara användbar på gräsmatteområdet.

Högst summa för att vara vackrast och för att vara mest användbar fick insektsfrämjande byggen på gräsmatta på gräsmatteområdet med vy mot norr. Lägst summa för att vara fulast och minst användbar fick vild höggräsmark på höggräsområdet med vy mot norr. Faktum är att vild höggräsmark valdes som det fulaste och minst användbara alternativet i samtliga delar.

Absolut mest estetiskt tilltalande

Höggräsområdet mot söder	
Ordnad gräsmatta	3
Ordnad gång i vildhet	1
Befintlig vild höggräsmark	2
Insektsfrämjande byggen på befintlig höggräsmark	3
Vilda öar i ordnad ram	3

Höggräsområdet mot norr

Ordnad gång i vildhet	2
Vilda öar i ordnad ram	2
Insektsfrämjande byggen på befintlig vild höggräsmark	1

Gräsmatteområdet mot söder

Vilda öar i ordnad ram	2
------------------------	---

Gräsmatteområdet mot norr

Insektsfrämjande byggen på befintlig gräsmatta	1
Ordnat inre i vild ram	1

Absolut minst estetiskt tilltalande

Höggräsområdet mot söder	
Befintlig vild höggräsmark	8

Höggräsområdet mot norr	
Ordnat inre i vild ram	1
Befintlig vild höggräsmark	1
Ordnad gräsmatta	1

Gräsmatteområdet mot söder

Gräsmatteområdet mot norr	
Vild höggräsmark	5
Befintlig ordnad gräsmatta	3
Vilda öar i ordnad ram	1
Ordnat inre i vild ram	1

Figur 21. Absolut bäst/sämst bland framtidsscenerierna (Hörnell, 2021)

Varje deltagare valde ut ett framtidsscenario som mest/minst estetiskt tilltalande resp. mest/minst användbar i de fyra delarna som redovisats ovan med en del för varje område och vy. Tillslut hade därför varje deltagare valt ut fyra alternativ som mest/minst estetiskt tilltalande resp. fyra alternativ som mest/minst användbar med ett framtidsscenario från varje del. Bland de fyra fick varje deltagare välja ett alternativ som var absolut mest/minst estetiskt tilltalande resp. mest/minst användbar av alla alternativen i samtliga delar.

Siffrorna i figuren ovan visar hur många deltagare som valde ett framtidsscenario som absolut mest/minst estetiskt tilltalande resp. absolut mest/minst användbar. Blå text indikerar på framtidssceneriet som flest tyckte var absolut minst estetiskt tilltalande/användbart. Grön

Absolut mest användbar

Höggräsområdet mot söder	
Ordnad gång i vildhet	2
Ordnad gräsmatta	3
Insektsfrämjande byggen på befintlig höggräsma	1
Vilda öar i ordnad ram	3

Höggräsområdet mot norr

Vilda öar i ordnad ram	2
Ordnad gräsmatta	1
Ordnad gång i vildhet	2

Gräsmatteområdet mot söder

Insektsfrämjande byggen på befintlig gräsmatta	2
Befintlig ordnad gräsmatta	1
Ordnat inre i vild ram	1

Gräsmatteområdet mot norr

Insektsfrämjande byggen på befintlig gräsmatta	2
Befintlig ordnad gräsmatta	1

Absolut minst användbar

Höggräsområdet mot söder	
Befintlig vild höggräsmark	9
Ordnad gång i vildhet	1

Höggräsområdet mot norr

Befintlig vild höggräsmark	3
----------------------------	---

Gräsmatteområdet mot söder

Vild höggräsmark	1
------------------	---

Gräsmatteområdet mot norr

Befintlig ordnad gräsmatta	1
Vild höggräsmark	6

text indikerar på alternativet som flest deltagare tyckte var absolut mest estetiskt tilltalande/ användbart. Blå bakgrund indikerar området och vyn som flest valde ett fulast/mest oanvändbart framtidsscenario i. Grön bakgrund indikerar området och vyn som flest deltagare valde ett vackrast/mest användbart frmatidsscenario i.

Alltså var framtidsscenet med vild höggräsmark oftast utvalt som både det minst estetiskt tilltalande alternativet och som det minst användbara alternativet. De absolut mest estetiskt tilltalande framtidsscenierna var oftast vilda öar i ordnad ram, insektsfrämjande byggen på höggräsmark och ordnad gräsmatta. De absolut mest användbara framtidsscenierna var oftast vilda öar i ordnad ram och ordnad gräsmatta.

Kvalitativ analys av framtidsscenarier

Nedan följer en indelning av svaren i studiens 21 intervjuer om framtidsscenarierna för studieområdet som presenterades ovan på sida 27 till sida 32. Först presenteras aspekterna som var omtyckta med vart och ett av framtidsscenarierna och sedan aspekterna som ogillades med varje scenario. Se metod ovan för att få veta mer om hur intervjuerna genomfördes och för information om hur analysen av intervjuerna som ledde fram till indelningarna gjordes. Se diskussion nedan för en sammanfattning av den kvalitativa analysen av framtidsscenarierna för studieområdet relaterat till den kvantitativa analysen för framtidsscenarierna.

Aspekter som var omtyckta

Vild höggräsmark

Vackert att se på

Flera tyckte ett höggräsområde skulle vara fint ifall det finns blommor i det. Eftersom det var höst syntes inga blommor i bilderna men flera tänkte sig ändå att det skulle kunna finnas blommor i den högvuxna markvegetationen, om inte så här års så i alla fall tidigare under sommaren. "Det skulle ju kunna vara en snygg blomsteräng!" (Kent) "Det är ju det som det kanske växer en jättefin blomma här, då kanske jag är där." (Cecilia) "Ja men jag tycker för att det är liv i den här [...] för att det är det där lite vilda. Lite fritt så, lite, jag kan tänka mig hur det blir där på sommarn, blomligt och så." (Petronella) Petronella tyckte att det inte bara var de eventuella blommorna i höggräsmarken som var vackra att se på. Den vilda karaktären i sig tyckte hon hade ett skönhetsvärde: "jag tycker att det där vilda är vackrast, så är det". (Petronella) Även om höggräsmarken inte hade några blommor tyckte Diana att det såg bättre ut när det i alla fall var ungefär samma färg på höggräset och gillade när det såg jämnt och inte så tufsigt ut.

Nora påpekade att "it would be nice to kind of stand on the side and look at it". Även om Ingemar egentligen ville ha en gräsmatteyta att gå ut på tyckte han att det var vackrare att titta på höggräsmarken. "Ja just då kan det ju va vackrare att se på blommer och sånt, att det kanske lite mer liv. [...] Jag har nånting mer att titta på än en gräsyta som jag vill ha egentligen." (Ingemar) Olof tyckte också att det mest var en plats att titta på.

Agneta tyckte om när höggräset skiftade i färg och speciellt fint var det när det fanns olika buskar och träd i varierande färger ute på höggräsmarken. Även fast Diana inte gillade när höggräset skiftade i olika nyanser eftersom det såg rufsigt ut då tyckte hon att övriga höstfärger på träden och buskarna i förslagen var väldigt vackert. Kent gillade också när det fanns en färgglad buske (kornell) ute på höggräsområdet. Petronella gillade när vegetationen på den vilda höggräsmarken var varierad i höjd med träd, buskar och gräs. Monica tänkte sig att höggräsområdet var riktigt vackert om våren när grönskan precis börjat spira.

Bakgrunden tyckte en del var viktig för att helhetsintrycket av den vilda höggräsmarken skulle bli positiv – fast på olika sätt. Petronella gillade när det inte var byggnader i bakgrunden utan föredrog när träd och buskar skymde de. Ingemar gillade istället höggräsmarken bättre när det syntes byggnader i bakgrunden eftersom det såg något mer skött ut med husen bakom det vildvuxna.

Viss rekreation

Petronella förklarade att "jag kan tänka mig att det finns säkert nått litet naturstråk jag kan bara glida in på". Tim teoretiserade att "ja man skulle kunna leka kurragömma här". Agneta gillade när gräset i den vilda höggräsmarken inte såg alltför högt ut och när det fanns lite asfalt i förgrunden som det gick att gå på. Gunnar uppskattade också att "här är det i alla fall lite mer yta att vara på" och pekade mot asfalten i ett förslag med en väg i förgrunden av höggräsmarken.

Insektsfrämjande byggen på höggräsmark

Intressanta hus som indikerar på omvårdnad

Insektshotellen – och då speciellt de som såg ut som små hus – var allmänt populära bland deltagarna i studien. Cecilia förklarade att hon gillade de insektsfrämjande byggena på höggräsmarken för att "det händer lite, den ser likadan ut fast det tillkommer lite". Freja tyckte att "det här ser ju vackrast ut [...] jag tycker den var så harmonisk med det här [pekar mot insektshotellshuset] och det är som en annan värld lite". Barbro tyckte bland annat att insektshotellen var bra för henne eftersom "det här ser så levande ut med de här [pekar på insektshotellen som ser ut som små hus]". Hon gillade att insektshotellen fick platsen att se "mer vårdat ut, fast ändå naturligt". Även om Nora tyckte att alla förslag på insektshotell var bra eftersom det gav ett tydligt naturvärde till höggräsområdet så tyckte hon att insektshotellen som liknade hus var lite vackrare än vedstaplarna för insekter. "As in aesthetically, as in beautiful just seeing some wood you know that's not necessarily beautiful looking but little houses, yeah it has a little bit of a fairy feeling as well, with houses." (Nora)

Rekreativ upptäckarglädje

Kent tyckte det var bra om man kunde se att det fanns liv i insektshotellen, både de som såg ut som små hus och i vedstaplarna. Han tyckte att det hade varit trevligt "för barnbarnen att gå och titta å, absolut!" Han tyckte också om när insektshotellen stod placerade mer intill vägen så det blev en mindre sträcka att gå igenom höggräset för att ta sig till de och titta närmare på de. Olof tyckte om både de små insektshotellshuset och vedstaplarna eftersom han kände att båda passade in på platsen.

Även om Freja egentligen inte ville gå ut i höggräs påpekade hon att "man går ju hellre till någon [plats] som man tycker är lite vacker också och tittar". Johanna tyckte till och med att "det känns skönt att gå in här för att de här [insektshotellshuset] finns här [...] För det här tycker jag ger lite liv, de här små husena. Jag tycker de är mysiga. Faktiskt." Hon förklarade att "vet du, då sätter jag på mig stövlarna och så går jag [ut där]. Ja det gör jag faktiskt." och höll med om att det ändå är värt det. Monica tyckte också att alternativet med insektsfrämjande byggen på höggräsmark var spännande och skulle kunna gå ut där om det är "med stövlarna på". Rut och Barbro tyckte också att de små husen var intressanta och kunde båda tänka sig att gå in i området för att titta närmare på de. Ulf kände däremot att det var lite i snårigaste laget men att hans "annars hade väl barn tyckt det vore kul såklart å titta på de där två [insektshotellen som ser ut som hus]".

Naturvärde

Utöver att det är något att titta på när de går förbi eller eventuellt beger sig ut på området så gillade flera också att insektshotellen var bra för just insekter. Nora sa att "It's a little bit of help for nature" och förklarade att det bland annat var bra "Because there's a little bit more space for wildlife to be so if I would walk past here then I could kind of see maybe the bees flying or butterflies". Barbro tyckte också att det var bra med insektshotellen för naturens skull och sa att "den här är ju väldigt bra ur miljösynpunkt". Kent tyckte att det var tilltalande med insektshotellen trots att det inte fanns någon gräsmatta på platsen som han kanske egentligen ville ha. "Nej med det tilltalar ändå. Jag ser väl att det kanske är mest nytta med det här också [...] Ja, det får ju en helt annan betydelse [...] vackert och vackert kanske det inte är men en ser ju vad mycket nytta det gör." sa Kent. Olof sa också att platsen blev mer rogivande med insektshotellen och att "Vad mycket trevligare det blir när man får sånt här [pekar på samtliga insekthotell] för då ser man ju liksom att det är ja insekter." Insektshotellen indikerade alltså att det fanns ett naturvärde med platsen.

Växtlighet i bakgrunden

När det kom till bakgrunden föredrog Barbro alternativet med buskar och stora träd (främst ek och ask). Hon tyckte att "här [ser det ut som] att man inte är i stan på nått sätt" vilket var positivt för henne. Cecilia tyckte det såg vackrast ut när det fanns "fina höstlöv" i bakgrunden. Hon specificerade även att hon gillade att växtligheten på platsen inte tagits bort utan istället förenats med det nya inslaget insektshotell.

Ordnad gång i vildhet

Genväg för vardagsbruk

Alternativet med en gång genom området var generellt populärt. Något av det bästa med alternativet var att det blev en genväg över specifikt höggräsområdet och att gången gjorde det möjligt att gå ut och titta närmare på saker på platsen utan att för den sakens skull behövs gå igenom högt gräs. Olof tyckte att "den kan ju nog bli använd utav alla för där kan man ju gå igenom och använda det som en genväg. [...] då skulle jag kunna gå in här och så igenom [följer gången i bilden med fingret]" och Diana sa att "där kan vi också gå och titta lite". Hedvig sa att "Jag känner ju lite att det vore ju inte dumt med en gångväg här alltså, just för att komma ifrån gatan".

Lättillgänglig mystik

Det naturliga utseendet i kombination med att det var lättillgängligt att gå på uppskattades av flera. Rut höll med om att det lockar att gå längs den kortklippta gräsvägen och sa att "jag tyckte om att det var liksom en stig såhär som man kunde följa. För att då har man gjort nått men ändå låtit det va lite naturligt." Barbro förklarade att "det ser lite inbjudande ut [med en gång där], det där skulle jag kunna tänka mig att gå igenom [...] man tar ju hellre en promenad där än att gå på asfalten om man är ute och går med hundar eller för sig själv [...] lite välordnat – jag är lite rädd för ormar och så, så jag tycker om när man ser vart man sätter fötterna". Agneta tyckte att "Jag känner att här kan jag gå och så känns det trevligt

med träden som omringar mig som att jag går i skogen fast jag ändå kan gå bra". Att det inte gick att se hela stigen på en gång tyckte Rut gjorde att området kändes större än det faktiskt var och att hon kunde föreställa sig att det låg någonstans utanför staden, vilket hon gillade. Ingemar tyckte speciellt om att "det är som att gå på en äng fast du går på en nyklippt gräsmatta".

Agneta gillade särskilt alternativet med ordnad gång i vildhet där slutet av gången inte syns. Hon förklarade att "Jag skulle nog välja att använda den varje dag [...] att vika av på den – en liten spännande gång. I stället för att gå på vägen runt skulle jag nog ta den med hunden. Den ser frestande ut liksom. Man ser inte vad som händer bakom hörnet och man bara: Hmm! Blir lite nyfiken!". Mystiken på platsen gjorde även Valter nyfiken. "Man funderar var man hamnar någonstans" sa Valter och höll med om att det är en bra sak att det går att upptäcka någonting runt kröken – att allt inte syns på en gång.

Att det fanns en kortklippt gång genom höggräset betydde för en del att området blev mer användbart till vardags än om allt gräs på området hade varit kortklippt. Ulf berättade att:

"Jag skulle säkert gena över den oftare än vad jag skulle gå så [pekar tvärs över alternativet med ordnad gräsmatta]. Det är det som är konstigt i mitt huvud. Ja, bara för att det syns att man ska gå där [pekar på den kortklippta gången]. Här [pekar på ett alternativ med ordnad gräsmatta] syns det inte, här [pekar på ordnad gång i vildhet] skulle det ju bli liksom mer, det skulle ju bli en gång här [följer remsan av klippt gräsmatta med fingret]. En upptrampad gång som säkert är jätte trevlig å gå, medans här så blir det inte det [pekar på ett ordnat gräsmattealternativ]." (Ulf)

Vackert att se på

Mer än att göra området mer användbart tyckte flera också att ett stråk som man kan tänka sig att promenera längs gör platsen vackrare. Bland annat Olof höll med om det, Agneta också och Valter sa om alternativet att "den var egentligen coolare [...] mer karaktär [...] den var lite drömsk". Agneta förtydligade att "det ser vackert ut med den där gången mitt i gräset och det känns vackert. [...] Bra placeringar på träd. [...] Jag tyckte kanske att den såg lite mer naturlig ut [...] Inte så konstgjort ut. Det passade tomten". Ingemar tyckte det var fint när gången blev lite inramad av träd och buskar på platsen. Han förklarade också att alternativet med en gång genom området var tilltalande för honom att använda eftersom han tyckte att det var vackert.

"Jo men alltså det blir nånting när du får in den där ytan [pekar på den klippta gräs gången] tycker jag, emellan träderna där också. [...] Det gör ju nånting med både det gråa och det fina i den bilden som man kommer åt då när man går igenom här [på] den här ytan här [följer den klippta gräsgången med fingret in i bilden] [...] Jo det blir ju en gångyta, det blir ju en bra proportion. [...] Där går du ju in och ja, du kanske blir mer delaktig [...] Du bryr dig inte om den här ytan så mycket [när det bara är befintlig vild höggräsmark] som du skulle göra när du går in där [på den ordnade gången i vildhet]" (Ingemar)

Agneta höll med i det Ingemar sa om att en vacker plats är en användbar plats. "Jag väger

nog in att det är vackert också när jag tänker användbart för att man vill ha en upplevelse samtidigt när man använder det, så det är lite samma.” (Agneta)

Ordnat inre i vild ram

Öppna inramade platser för rekreation

Att det fanns kortklippta platser att gå eller vara på som kändes lite inramade av det höga gräset gillades av flera av deltagarna i studien. Cecilia tyckte att ”det blir en liten trevlig cykelväg eller promenadväg istället för att gå på asfalten på väg hem”. Lovisa sa att ”ja men inramningen tyckte jag var fin och sen att man kan ja men gå igenom [...] ”Ja men det är inramningen, ja det var fint och liksom så inbjudande att knalla rakt igenom liksom också, knalla och så sätta sig om det finns möjlighet”. Här ville även Diana gå in och ”titta på vad det är för växter [pekar på högräset]”. Agneta förklarade att ”det ser lättillgängligt ut och där kanske man kan göra något bara. [...] Jag tänker att jag ska fika där eller göra en liten lek med hunden.” Olof tänkte sig också att det skulle kunna gå att sitta i de stora uppklippta cirklarna och fika på fina sommardagar. Nora kunde också tänka sig att slå sig ner i området.

“There is some space to kind of walk so you can, on the grass you can walk on there and then [...] it also have a little more space to kind of sit so you’re not sitting in the walkway. [...] You can kind of , you have this little patch here which is kind of closed off so you can only enter it from this way so, if I wanna be there I have a little bit of a privacy space, so if I wanna sit there on the blanket or on a chair for example, then yeah it feels a little bit more private than so out in the open you know. [...] and read a book and then you can kind of look around and see, look at the flowers or different grasses.” (Nora)

En del gillade att den kortklippta delen av området var lite större än i alternativet ordnad gång i vildhet. Cecilia tyckte det var en ”lite rolig stig så, inte bara rakt över så, det händer lite mer”. Sofia sa att ”det händer ju lite också när man har så, alltså att man klippt upp det lite så. Det är fortfarande lite [högt] gräs kvar men det finns fortfarande grönt [kortklippt gräs]”. Just det att den kortklippta delen var större här gjorde nog också att fler än med alternativet ordnad gång i vildhet tyckte att det skulle gå att uppehålla sig på platsen, kanske fika och göra något mer än att bara promenera eller titta på omgivningarna.

Vackert att se på

Lovisa höll med om att det går lite hand i hand att hon vill använda ett området ifall det är vackert där. ”Är det vackert då blir det liksom en finare känsla också. [...] Jag tycker om när det liksom vart inramningen där. Det tycker jag ser liksom ja men inbjudande ut som får en att tänka att liksom att om det står nån bänk eller nått att jag inte skulle dra mig för å gå in och sätta mig.” Agneta tyckte det var fint att de klippta formerna i mitten var runda. Även Valter tyckte att ”det var lite coolt med en cirkel i mitten”. Diana tyckte det var vackert att klippningen var oregelbunden och förklarade att ”jag kan tycka att det är roligt när det inte är sådär perfekt”.

Vilda öar i ordnad ram

Intressant att titta på något vildvuxet

Flera deltagare i studien tyckte att rundlarna med högre vegetation omgivna av kortklippt gräsmatta gjorde områdena vackra. Diana och Lovisa tyckte det var fint att rundlarna allt som oftast omgav de stora träden på platsen och att helhetsintrycket blev att det såg inbjudande ut. Tim tyckte att speciellt gräsmatteområdet blev mer intressant av att det tillkom öar med vildvuxen vegetation. "Det händer nått mer med den bilden ändå även om det är kanske bara nå rundel med högt gräs eller kanske nå blommer eller vad det kan vara va. Men det är ju nått mer som gör nå estetiskt tilltalande på nått annat vis än [enbart kortklippt gräsmatta]." (Tim) Han gillade också att alternativet med vilda öar i ordnad ram fick höggräsområdet att se mer ordningsamt ut. För Johanna påminde cirklarna med högt gräs om rabatter och hon höll med om att de var fina även såhär års i November när alla eventuella örter som kunde finnas där hade blommat över.

Vackra runda former

Johanna och flera med henne gillade själva den runda formen i sig på klippningen – "de här runda små öarna,[...] det är så här mjukt och inbjudande tycker jag faktiskt". (Johanna) "Nej men det tilltala mig mer det här lite rundare och träden är kvar å man kan gå lite här, det skulle jag kunna tänka mig mycket väl – hellre det än att gå på den där tomten [pekar på ett alternativ med ordnad gräsmatta] ja som bara är grönt" sa Kent och förklarade att det fanns lite mer att se på i ett alternativ med vilda öar i ordnad ram. Ulf tyckte även det var snyggt att öarna av hög fåltskiktsvegetation ute på gräsmatteområdet hade samma runda form som ett farthinder med rabatt ute på cykelvägen bredvid.

Balans mellan ordnat och vildvuxet

Flera tyckte att kombinationen med kortklippt gräs och höggräsområden blev rätt lagom i alternativ med vilda öar i ordnad ram. Ulf och Ingemar var två av de som gillade kombinationen av jämförelsevis (med några av de andra alternativen) mycket gräsmatta och en del högt gräs. "Lite så här gör inget med sånna små öar. [...] Då tycker jag det är mer enhetligt med den växtligheten [pekar på vilda öar i ordnad ram], än [pekar på ett alternativ med ordnat inre i vild ram]" säger Ingemar och förklarar att det är enhetligt också gör att det blir vackert.

Öppna ytor för rekreation

Att det fanns förhållandevis mycket kortklippt gräsmatta gjorde också att flera kände att de kunde gå in på området och göra lite vad de ville. Diana förklarade att "här kunde jag gå in och titta på vad det är för växter". Agneta sa att "jag kan gå runt och titta på blommorna där, jag kan gå runt saker och så kan jag gömma mig lite bakom där". Barbro kunde mycket väl tänka sig att gå på promenad med hunden eller för sig själv i ett alternativ med vilda öar i ordnad ram och skulle hellre göra det än att gå på asfaltsvägen bredvid. Tim sa att "där skulle man kunna ja sitta å man skulle kunna ha nån liten stol med sig och sitta i skuggan där kanske". Johanna förklarade att "den är liksom så öppen. Du kan göra lite vad som helst här. Sparka lite bol, spela badminton eller vad som helst, ta en fika lite så, bara sätta sig ner". Valter tyckte att alternativet med vilda öar i ordnad ram var mest användbar efter-

som det här gick att välja på flera vägar. I flera av de andra alternativen tyckte han inte att det var säkert att det gick att ta en annan väg eller väja av. Lovisa tyckte också att ytan såg oprogramerad ut – att hon själv som besökare kunde bestämma sig för vad hon ville göra på platsen.

”det finns grejer att göra där liksom å vika av, [...] hundpromenader [...] eller liksom man är ute med Freja och barnbarnen, ja det liksom finns mer möjligheter och det är ju vad man gör det till så den som kliver ut på området liksom – tar jag med mig en filt och lite fika ja då kan det bli det. [...] här kan jag tänka mig o sitta nu då på den där bänken jag pratar så om och här ser jag liksom ett skönt strosområde. Att det är lite större liksom och ja, viker av från cykelbanan och kan gå där i stället.”
(Lovisa)

Insektsfrämjande byggen på gräsmatta

Intressant att titta på insektshotell

Att sätta in insektshotell på en ordnad gräsmatta var för flera ett bra sätt att få ett annars kanske lite tråkigt område mer intressant samtidigt som det förblev ordnat. Olof utbrast att ”där behöver du verkligen ha insektshotell just därför att där finns det ingenting annat.” Ulf tyckte att ”nej men jag tycker det är trevligt med nått annorlunda. Det här blir ju slentrian efter några gånger liksom [pekar på alternativen med enbart ordnad gräsmatta], så är det ju även om jag tycker de är bra men det här blir ju nått extra ändå [pekar på insektshotellen]”. Ingemar tyckte att ”visserligen är det inga naturliga material som växer – vedstaplarna där – men det är nånting i alla fall som det livar upp lite” jämfört med idag förklarade han. ”Du får lite trä där och liv på ytan mot var det var på den ytan [pekar på ett alternativ med ordnad gräsmatta]” utvecklade Ingemar. ”Ja men det uttrycker ju nått mer” förklarade Monica och sa att ”på den blir jag nyfiken”.

Gunnar gillade alternativet eftersom ”den är lite roligare [...] det händer ju lite mer på den tomten”. Petronella och Rut tyckte båda att insektshotellen gjorde att de faktiskt såg gräsmatteområdet. Rut förklarar att ”alltså hade jag bara gått förbi så hade ju det fångat min blick mer än en helt tom plan”.

Naturvärde

En del tryckte på att det var bra att få in insektshotell som var bra för miljön på gräsmattan. Monica sa att ”vi behöver forma omgivningen utifrån nya tankar om klimat och arters berättigande”. Cecilia gillade att det tillkom något på områdena som var bra för insekter och sa att ”det händer lite och det är bra för djuren där. De får susa in och ut genom trät.” Barbro fyllde i med att ”det här är också bra för miljön”. Att det finns blommor och bin tyckte Barbro är användbart för henne – något att titta på men också utöver det så är det bra för henne eftersom hon tänker att det är bra för miljön, att det är ett och detsamma.

Rekreativ upptäckarglädje

Flera tänkte att det fanns ett rekreativvärde med att ha insektshotellen på platsen. Först

och främst tänkte flera deltagare på att deras barn eller barnbarn nog skulle gilla att undersöka insektshotellen närmre. "Jag vet ju att ungarna aldrig skulle kunna gå förbi det där [insektshotellen] utan å stanna å liksom titta vad det är och titta på det här." säger Ulf och menar att hans barn definitivt skulle vilja gå fram till insektshotellen när de passerar området tillsammans. Hedvig sa att "Ja, det är lite mer, det fyller liten funktion där" speciellt för barnbarnen som skulle kunna gå dit och utforska förklarade hon. Cecilia tänkte att hon nog skulle gå där både med och utan barn för att titta om det fanns insekter, speciellt i insektshotellen som såg ut som små hus eftersom hon föredrog de framför vedstaplarna.

Några tänkte mer på att de eventuellt skulle vilja nyttja alternativet insektsfrämjande byggen på gräsmatta själva också. Nora förklarade att "You can walk on the grass and then kind of look at what's going on in the little houses, so that would be kind of interesting to see. For example, with the other one, with the high grasses it's maybe a little bit difficult to get there". Olof tyckte att "det ser lite mysigt ut med veden och insektshotellen och det. Kanske kan sitta och fika, det går väl o göra nånting där." Johanna pekade mot en vedstapel och sa "här kan man sitta lite [...] och ha det lite mysigt, som en vägg". Hon tillade i för sig att "det kan du ju på den här med [pekar på ett alternativ med vilda öar i ordnad ram] men inte på det sättet, det här blir lite mer inramat [...] man kan gå in och ha lite sådär mysimys här".

Inramande struktur

Det var fler än Johanna som gillade att insektshotellen gav en förhållandevis öppen yta mer struktur. Freja förklarade att hon gillade att insektshotellen som var vedhögar ramade in platsen de stod på lite. "Jag tyckte om att det var lite såna där på kanten [pekar på vedträdshögen]" (Freja)

Eftersom insektshotellen förmodligen skulle dra till sig en del personer och kanske också för att den kortklippta ytan skulle göra det lätt att gå ut på området tänkte Monica att det skulle kunna bli en yta att träffa nya människor på. Hon sa att "här är det ju mer praktisk användning och en samvaro kanske på ett annat vis också – att det kan bli" och höll med om att man kanske stöter på någon annan på platsen som också är ute för att titta på insekter i insektshotellen.

Öppna ytor att vara på

En del deltagare i studien antydde att de gillade att det var kortklippt gräsyta i förslaget för att det hade ett rekreativt värde i sig med eller utan insektshotell. Barbro påpekade att hon gillade gräsytan i alternativet eftersom "som person har man ju stor yta att vara på". Hedvig ponerade att gräsmattan kanske skulle kunna nyttjas av någon i höghuset till att spela kubb.

Växtlighet i bakgrunden

Tim tänkte lite extra på bakgrunden när han skulle ge svar på vilket alternativ som var vackrast. Han tyckte att alternativet med insektsfrämjande byggen på gräsmatta såg bättre ut med träd i bakgrunden än det gjorde med ett gråmålat träskjul i bakgrunden.

Ordnad gräsmatta

Öppen yta för rekreation

Flera tyckte att något av det allra bästa med alternativet ordnad gräsmatta var att gräsmattan var så användbar. Bland annat Freja och Hedvig tyckte att ordnad gräsmatta var det absolut mest användbara alternativet och Olof sa att "det var ju den då som har mycket gräs på så den kan man ju gå in och kanske gå runt och titta [...] där kan man liksom gö saker och ting. Man kan sparka lite boll och man kan sätta upp ett badmintonnät o lite sånt där för det finns ändå ganska gott om plats." Tim gillade att "det är mer en öppen gräsyta så att säga. Man skulle kunna spela fotboll med barna eller göra nånting så att säga". Sofia tänkte också att det bland annat skulle gå att spela fotboll och kubb på gräsmattan och även att slå några lugna träningsgolfslag. Barbro föreslog träning eller brännbollspel. Rut, Lovisa och Johanna tyckte också att alternativet ordnad gräsmatta var användbar för de och tryckte på att det var en oprogrammerad yta där besökarna själv kunde välja vad de ville göra för något.

"För att jag tänker där har man en helt tom plan. Där kan man ju liksom egentligen göra vad som helst [...] det spelar ingen roll om jag vill sitta i solen eller om jag saknar balkong eller du kan spela fotboll alltså så, man kan göra mycket på den här."
(Rut)

En del gillade känslan de fick av en öppen kortklippt gräsyta. Freja sa att "Jag tycker om att vara på gräsmatta." Barbro sa att "man tar ju hellre en promenad där än att gå på asfalten om man är ute och går med hundar eller för sig själv".

Vanans makt

Bland annat av vana gillade en del att se att det var gräsmatta på området som det idag är gräsmatta på. Tim förklarade att "man är väl lite färgad där kanske eftersom det ser ut så i dag men jag tycker att den är, den känns bäst där." Cecilia sa att "nu tycker jag ju att det här [ordnad gräsmatta] är snyggt men där är man ju van".

Tydligt omvårdad plats

Andra gillade när det blev något nytt – specifikt när det idag vildvuxna höggräsområdet blev omgjort till ordnad gräsmatta. "Den här blir ju mer spännande så" tyckte Gunnar och förklarade att det är eftersom kortklippt gräsmatta på det som idag är höggräsområdet är något nytt. Hedvig gillade överraskningsmomentet med att den vildvuxna ytan helt plötsligt blivit skött ordentligt. Flera tyckte det var snyggt när de kunde se att ett område skötts ordenligt. Sofia sa att "det är nedklippt gräs, det ser mer vårdat ut trots att det finns kvar liksom träd och så".

Mix av höjder i vegetationen

En del gillade kombinationen av gräsmatta med några buskar och uppstammade träd. "Du har ju massa grönt och buskar och så har du ju även ganska mycket träd och så gräsmatta, jag tycker ju om gräsmatta men jag vill ju ha buskar också" sa Freja och höll med om att det var en bra balans mellan dessa olika element i ett av alternativen med ordnad gräsmatta. Johanna förklarade att "för där känns det lite mer fritt och så som sagt var, man kan gå in

mellan träderna här och sätta sig". Hedvig tyckte om höstfärgerna på träd och buskar och att "det är lite blandat med buskar och träd och högt och lågt". Sofia förklarade att "den är ju inte trevlig som den var när det var högt gräs men den blir mycket mycket trevligare och finare så [med kortklippt gräsmatta] och att man behåller lite med höjden här [pekar mot buskarna och småträden i ett av alternativen med ordnad gräsmatta] så att man inte bara har plant då. Ja men att det händer lite". Lovisa sa att "jag tyckte det var fint när det vart, ja men det vart lite höjd. Det här var lägre framför och så kom träden, ja det hände nånting".

Aspekter som ogillades

Vild höggräsmark

Oanvändbar och ovårdad

Alternativet med vild höggräsmark var påtagligt mindre omtyckt än de andra alternativen av de flesta deltagarna i studien. Anledningarna som angavs till det var främst att det var en oanvändbar yta och att det såg ovårdat ut. Agneta förklarade att "det är så högt gräs. Fästingar och ormar och sånt. Jag tycker det känns lite otrevligt. [...] Man tänker ju att det bara är en massa odjur här, jag kan gå förbi men jag skulle ju aldrig använda den [...] snubblar fram där". Olof sa att "det finns ju ingenting där o göra". Hedvig tyckte att ju mer oklippt desto mindre användbart blir ytan. Valter tyckte att "där är det svårare att gå med hunden". Diana sa att "jag vill inte gå in i djupgräset". Diana, Kent och Ulf tyckte alla att höggräset såg fult tufsigt ut och Rut gillade det inte "för att då ser det sådär förvuxet ut igen. Det känns som att ingen har brytt sig om platsen, den har bara stått." Lovisa tyckte att det inte fanns något som lockade henne in i området och att storleken och läget på speciellt det större befintliga höggräsområdet gjorde att det såg lite extra tråkigt ut när det var vildvuxet.

"Jag får känslan av att nån gång såklart så har det liksom varit nått som nån har tagit hand om, kommun eller vilka det kan va men nu är det liksom bara ett jättestort område som bara är totalt bortglömt och det är synd tycker jag när det ligger mellan dels hyreshusena och villerna liksom." (Lovisa)

Kent gillade inte heller att fältvegetationen var högvuxen och sa "för mig som inte kan nånting om blommor är det här ju bara ogräs". Freja gillar inte alternativet och sa att "det ser bara vildvuxet ut". Barbro sa att "det ser inte skött ut på nått sätt" och att "jag vet inte vad jag ska göra i det där ogräset [...] jag får ju inte plats där inne".

Ingemar hade hellre sett att det var kortklippt gräsmatta på platsen. Nora förklarade att hon hade föredragit att själv använda ytan om det fanns mer en blandning av kortklippt lättillgängligt gräs och högra växande fältvegetation med kanske lite blommor.

"If I see like only a lawn, I don't necessarily think that I would love to use it but if I also only see high grasses then it's also not really inviting to use it, I guess. [...] If it's a nice combination between the two [lawn and high grasses] then that would be the best I guess." (Nora)

Även när en del deltagare tyckte att alternativet var vackert att titta på så var det

fortfarande inte en plats som de ville vara på. Johanna höll med om att det är inget man vill ge sig in i och sa "nä och då kanske du förstör också för den delen när du sätter dig ner ibland blommerna. Då blir det platt!".

Vanans makt

Cecilia tyckte alternativet vild höggräsmark var speciellt fult när det var det som idag är gräsmatteområdet som hade gjorts om till höggräsmark. Hon trodde att det förmodligen berodde på att hon var van vid att det var gräsmatta där och inte något högre fältskikt. "Nu var man ju så van, så nu tycker man ju [...] [att alternativet med vild höggräsmark] är fullast, men det har ju säkert med vanan att göra [...] man är van att det är en öppen yta där". (Cecilia) Ingemar menade att det ser ovårdat ut och funderar över varför han tycker det. "Det är ju det, det blev ju så med tiden när man sett den där ytan och tycker att det inte ser så vackert ut. Det sitter ju inpräntat däri." i ryggmärgen menar Ingemar.

Bebyggd bakgrund

Diana och Tim tyckte alternativet vild höggräsmark blev extra tråkigt att titta på när de tyckte att bakgrunden var ful. "Här ser det ju så tråkigt ut – det här grå huset som sticker mitt i det hära [pekar på det grå träskjulet]". (Diana) "Den där [pekar på det grå träskjulet]" det är ju inte så upplyftande på nå vis tycker jag och så ett ensamt träd där mitt i [pekar på rönnen]." (Tim) Agneta gillade minst när hon kunde se byggnader i bakgrunden.

Insektsfrämjande byggen på höggräsmark

Oanvändbar yta

Flera av deltagarna i studien hade gärna sett att det funnits lite klippt gräsmatta ändå. Flera tyckte att det blev vackert med insektshotellen på platsen, speciellt med insektshotellen som liknade små hus, men det gjorde inte att de faktiskt kunde tänka sig att gå ut på platsen för att använda den till något eller ens för att gena över den. Hedvig sa att "man går ju inte här [ute i det höga gräset] ändå va" och berättade att hon föredrar asfaltsvägen. Monica gillade insektshotellen men ville ha en gångväg in i området som gick förbi de så hon kunde titta närmare på insektshotellen utan att behöva vada genom högt gräs för att ta sig dit. Johanna hade velat ha insektshotellen utplacerade i det höga gräset i alternativet vilda öar i ordnad ram. Petronella gillade inte riktigt att det kunde se snårigt ut i det här alternativet och höggräset hejdade Olof, Rut och Ulf från att vilja gå ut på området. Rut förklarade att hon "hellre gått på en tom plan än en förvuxen plan".

Nora ville inte heller gå ut i området men tyckte däremot att det faktiskt vore bäst om insektshotellen lämnades ifred för insekternas skull, även om hon tyckte de var fina. Kanske en mindre tilldragande design än små hus, såsom enbart vedstaplar, hade gjort att insektshotellen blivit mindre intressanta för människor att undersöka och därmed bättre för insekterna (eller alternativt kanske det skulle räcka att som här placera insektshotellen på ett svårtillgängligt område för att hindra människor från att titta närmare och eventuellt störa insekter). Kent gillade nyttan med insektshotellen men tyckte inte att de nödvändigtvis gjorde området de stod på vackert. Diana gillade insektshotellen men uttryckte en oro över att de

skulle bli övervuxna ute i det höga gräset. Att ställa dit insektshotell bara för att låta de bli överväxta tyckte inte hon skulle göra något område vackrare.

Bebyggd bakgrund

En del av deltagarna i studien fann att bakgrunden spelade in i deras bedömning. Barbro gillade inte när det fanns hus i bakgrunden eftersom hon då kunde se att det var i stan som platsen låg direkt. Hon föredrog när hon kunde tänka sig att det låg någonstans utanför stan. Cecilia gillade inte heller att ha hus i bakgrunden.

Ordnad gång i vildhet

Ologisk klippning

Johanna tyckte att klippningen på speciellt alternativet på det befintliga gräsmatteområdet var ologisk. Hon sa att "jag tycker det ser så konstigt ut om man har lite gräs här och lite där [...] Det känns konstigt, för [...] varför ska jag gå här för [på den klippta gräsgången] när jag kan gå här [pekar på asfalsvägen precis kloss an] känner jag då [...] alltså det är inte fult men det känns konstigt tycker jag [...] det här är liksom bara tjuffs!". Johanna och höll med om att det är klippningen precis vid asfalsvägen som spökar och att det hade varit bättre om det var höggräs precis vid asfalsvägen och bara en klippt gång mer i mitten av området. Freja gillade inte heller klippningen på det befintliga gräsmatteområdet och förklarar att hon hade föredragit om kanten av området inte klippts, att det höga gräset hade fått rama in området istället för att vara mer till mitten.

För liten öppen yta

Flera tyckte att klippningen var lite snålt tilltagen. Ingemar och Ulf tyckte att gräsmattan var för smal för att det egentligen skulle gå att göra så mycket på den. Olof instämde och förklarade att "det finns ju ingen användbarhet där heller annat än att man kan gå igenom där och så".

Troligt framtida slitage

Gunnar påpekade att gräsmattan som gången bestod av troligen skulle bli rätt sliten – särskilt på hösten och våren när det säkert skulle bli till en lergång i stället. Det får antas att han trodde att gången alltså skulle bli välanvänd. Hade gången gjorts i något material som tålde att flera gick på det hade han tyckt att det var bättre berättade Gunnar. Som förslag på bättre material gav han grus eller asfalt och höll eventuellt med om att träflis hade kunnat fungera.

Ordnat inre i vild ram

Klippningen gav ett fult eller dåligt omhändertaget intryck

Några av deltagarna i studien gillade inte blandningen av högt vildvuxet gräs och kortklippt

gräs som fanns här. För en del berodde det på att de tyckte att klippningen på ett eller annat sätt var ful. Ingemar förklarade att "en ö med gräs, det tycker jag inte är så fint. [...] Antingen ska det va C [vild höggräsmark] eller ska det va A [befintlig ordnad gräsmatta] då". Olof tyckte också att han hellre än alternativet ordnat inre i vild ram hade haft enbart ordnad gräsmatta eller vild höggräsmark.

"Ja det är de hära plättarna bara som finns här inne. Vet inte vad man ska använda de till, de bara finns där typ [...] antingen så liksom ska det va vildvuxet eller inte. Det här blir liksom som att man bara försöker sköta en liten del utav tomten. Ungefär som att man går in här för att slänga skräp eller såntdära" (Olof)

Opassande i kvarteret

En del tyckte inte att klippningen passade in i kvarteret. Johanna gillade inte klippningen för den påminde henne om en golfbana vilket hon inte tyckte passade in i omgivningen. För Monica var problemet att klippningens former såg alldeles för strikta ut. "Jag är en sån där människa där allt ska flyta ihop så det där det är alldeles för strikt för mig [...] naturen ser inte ut sådär tycker jag. [...] Det är som att det vore Versailles parken. Uppklippt, det gillar jag inte [...] nä men det känns malplacerat, just formen där tycker jag" sa Monica. Petronella tyckte i likhet med Monica att klippningen såg konstgjord ut.

Insektshotell sökes

Några hade velat ha något mer adderat till formerna. Nora tyckte det skulle placeras ut insektshotell i den höga fältvegetationen. Freja ville att formerna som främst utgjordes av hög fältvegetation innehöll mer sorter av antingen perenner eller buskar.

Programmerad användning

Valter gillade inte klippningen, inte för att den var ful utan för att den enbart möjliggjorde att han tog en väg genom områdena. Han sa att "här kanske jag hamnar ute och då finns det ju bara en väg". Hade det funnits några smitvägar genom höggräset så besökaren själv kunnat välja mellan flera olika promenadsträckor så hade han tyckt bättre om klippningen.

Vilda öar i ordnad ram

Tillsynes bortglömda oklippta partier

En deltagare, Olof, tyckte att öarna av högre fältvegetation i scenarierna på det som idag är gräsmatteområdet bara såg ut som partier som någon glömt bort att klippa. "Det är ju de här plättarna bara som de har lämnat. De hade de nog glömt bort. [...] Jag gillar inte när det bara är plättar sådär med typ ogräs och massa sånt dära. Då kan jag nog föredra faktiskt [vild höggräsmark]. [...] Då kan man likagärna ta [och klippa ned] hela allting om man [ändå håller på]". Specifikt var det alltså när rundlarna i vyn var mindre och inte alls eller knappt innehöll träd eller buskar som de såg bortglömde ut och hela scenariot framstod som dåligt skött.

Insektshotell sökes

Kent och Johanna tyckte alternativet med vilda öar i ordnad ram hade blivit ännu bättre om det stått insektshotell ute på öarna så att det fanns både blommor och insektshotell på platsen. "Alltså de här två ihop skulle man ha [...] tänk dig de hära [insektshotellen] här i [högvuxna gräsrundlarna]. [...] För det här tycker jag ger lite liv, de här små husena. Jag tycker de är mysiga. Faktiskt." (Johanna)

Bebyggd bakgrund

En del av deltagarna påpekade att någon del av bakgrunden kunde förta det vackra med platsen lite. Det grå träskjulet på det som idag är gräsmatteområdet var allmänt opopulärt och att ha andra byggnader i bakgrunden istället för vegetation var inte heller bra.

Insektsfrämjande byggen på gräsmatta

För lite växtlighet och sittytor

Monica tyckte det hade varit bra med lite mer högre växtlighet runt insektshotellen och kanske fler sittplatser och användningsområden för ytan. "Så skulle ju det [pekar på vedhög och insektshotellshuset] kunna vara kompletterat med bänkar och ja nån mer växtlighet runt där [...] grillplats, rustika bänkar, skulle kunna vara odlingslådor, kolonilotter där." (Monica)

Troligt framtida slitage

Olof tyckte det såg fint ut med vedhögen nu när den precis lagt ut men sa också att "sen vet man ju hur veden blir efter ett tag" och menade på att det kommer förmultna, kanske rasa ner lite och eventuellt börja se skräpigt ut.

Ordnad gräsmatta

Tråkig

Flera av deltagarna i studien hade något negativt att säga om alternativet ordnad gräsmatta. För det mesta handlade det om att det var tråkigt. "Ja, jättetråkig! [...] Det är bara gräs – trist. [...] Man vill inte ens gå där, man vill gå på vägen" sa Agneta. Freja tyckte att "den var väldigt användbar men den blev lite tråkig". Nora grunnade på att "Maybe I have something against lawns, I guess. I guess mostly because it's just grass. It's not so interesting to look at". Hon pratade om att hon teoretiskt skulle kunna slå sig ner där men att det inte är något hon skulle vilja göra i praktiken.

"I guess it's because there's nothing super interesting to see as well there so if I just wanted to chill somewhere I could also just go to the lake and then there's also interesting things to see there just with like a little longer [way]. [...] It would maybe feel a little bit weird to just chill there." (Nora)

Petronella förklarade att "det är för bart [...] den bara glider ju förbi. Jag kan ju likagärna gå där [pekar på den asfalterade vägen] [...] Den ger ju inte nått. Jag skulle inte tänka på den platsen tror jag. Jag skulle bara glida förbi. För det smälter ju ihop med allt annat." Valter gillade det inte för att "ja men den var ingen karaktär". Barbro tyckte att "den ser inge levande, död ut" och Diana sa att "där har jag ju inget att göra".

Troligt framtida slitage

Apropå användning så tyckte Hedvig att det kanske fanns användning för området på sommaren men att på hösten skulle det oundvikligen bli lerigt ute på gräsmattan om flera gick ut där. Hon hade gärna sett att det funnits en gångväg i förslagsvis grus eller asfalt genom alternativet ordnad gräsmatta.

Bebyggd bakgrund

Agneta och flera andra med henne sköt till att det blev om möjligt ännu tråkigare i vyerna som hade få träd och mycket hus i bakgrunden. "Den ser bara jättetråkig ut. Bara ett litet träd, intetsägande och så sen så råkar det vara hus eller skjul där bakom, nej den ser jättetråkig ut." (Agneta) Nora och Petronella tyckte också att alternativet ordnad gräsmatta blev ännu tråkigare när det bara fanns lite träd och annan högre växtlighet som buskar på platsen. "Because there's nothing else except for one tree, then it's not really that interesting." (Nora) "Det sitter bara en ensam liten sak där [pekar på rönnen]" (Petronella)

Vanans makt

Det som idag är höggräsområdet tyckte Cecilia var fult att se som ordnad gräsmatta. Hon förklarar att det är för att hon är van vid att se det området mer vildvuxet och att helt ta bort det som hon är van vid gör att hon tycker att området blir fult.

Diskussion

Såsom har framgått ovan av den kvantitativa studien var framtidsscenarioet vild höggräsmark alternativet som flest tyckte var både minst estetiskt tilltalande och minst användbart. Med 7 mot 14 var det befintliga vildvuxna höggräsområdet också det minst föredragna området idag (se figur 18 ovan). I genomsnitt ansågs det också vara mindre estetiskt tilltalande och mindre användbart än gräsmatteområdet såsom det ser ut idag (se figur 17 ovan). I den kvalitativa studien framgick det att människor inte gillade det vildvuxna höggräsområdet för att det i fleras ögon såg fult och oanvändbart ut. Fult var det för att det såg ovårdat och bortglömt ut och oanvändbart eftersom ingen riktigt ville gå ut i högt gräs.

Ordnad gräsmatta blev ett av framtidsscenarierna som flest deltagare gav högst poäng, både för att vara estetiskt tilltalande och för att vara användbart och både på det som idag är höggräsområdet och det som är gräsmatteområdet. Det framgick i studien att de flesta av deltagarna faktiskt inte var ute på och använde gräsmatteområdet till någonting men gräsmattan förknippades ändå med en rad olika aktiviteter, som picknick och fotboll. Liksom i en av de ovan nämnda studierna (Ignatieva et al., 2017) hade potentialen för rekreation på gräsmattan en positiv inverkan i sig själv på deltagarnas inställningar till områdets användbarhet. När deltagarna tyckte att gräsmatteområdet såg estetiskt tilltalande ut var det allt som oftast för att det såg ordnat och välskött ut. De gillade att det syntes att någon människa hade varit där och tagit hand om området.

Det kan emellertid noteras att alternativet ordnad gräsmatta aldrig fick högst summa när alla deltagarnas poängar lades ihop, på vare sig det som idag är höggräsområdet eller det som är gräsmatteområdet. Det fanns alltså en grupp deltagare av betydande storlek som verkligen gillade att ha en ordnad gräsmatta på grönområdena i kvarteret men vars ståndpunkt inte speglades av deltagarskaran i stort. Tvärtom fanns det en grupp deltagare som starkt motsatte sig alternativet ordnad gräsmatta och gav alternativet lägsta möjliga poäng för att vara fulast och minst användbart. De tyckte att alternativet ordnad gräsmatta var för tråkigt för att se vackert ut eller för att locka till användning. Sammantaget karakteriserades alltså deltagarnas inställning till alternativet ordnad gräsmatta av toppar och dalar.

Poängen som gavs till alternativen vilda öar i ordnad ram på det som idag är höggräsområdet och insektsfrämjande byggen på gräsmatta på det som idag är gräsmatteområdet var däremot nästan alltid konsekvent positiva eller i alla fall neutrala. När alla deltagarnas poäng lades ihop fick de högst summa av alla framtidsscenarierna och ingen deltagare tyckte att något av de två scenarierna var fulast eller minst användbart på aktuell plats. Resultatet var alltså relativt jämnt över hela deltagarskaran.

I den kvalitativa studien av framtidsscenarierna framgick det att alternativet vilda öar i ordnad ram var omtyckt för att det vildvuxna gav något vackert och intressant att titta på samtidigt som det fanns väl tilltagen gräsmatteyta att röra sig fritt på. Något av det bästa enligt deltagarna med det befintliga höggräsområdet var att det var vackert att se på och här på gräsmattan mellan de vildvuxna öarna kunde brukaren av platsen betrakta det vildvuxna utan att behöva vistas mitt i det eller hålla sig till kanten av området. Alltså behövde den som i en eventuell framtid besökte scenariet vilda öar i ordnad ram inte vara rädd för att få fästingar eller av misstag trampa på något olustigt som kunde ligga dolt i

höggräset, som en orm eller kanske något vasst skräp.

Det upplevdes av deltagarna i studien att det fanns en balans mellan det vildvuxna och det ordnade kortklippta i scenariot vilda öar i ordnad ram. Att formen på de vildvuxna öarna var avrundade uppskattades, möjligen för att det såg mer naturligt ut än raka kanter hade gjort. Att höggräset omgav träden på platsen istället för att träden skulle omges av gräsmatta tyckte flera också såg vackert ut. Det fanns deltagare som upplevde att det fanns en logik i sättet som området klippts eller inte klippts – kanske för att höjden på vegetationen gradvis stegrades och för att det klippta ordnade partiet ramade in det vildvuxna istället för tvärtom som i scenariet ordnat inre i vild ram där det vildvuxna istället ramade in det ordnade. Såsom Nassauer framförde i sin artikel från år 1995 så kan en vildvuxen plats se prydligare ut av att få en ordnad inramning med en tydlig kant. Att det tydligt syns att någon har varit där och tagit hand om platsen visar för betraktaren att det som lämnats att växa sig högre är menat att växa sig högre. På så sätt förhindrade troligen klippningen att scenariet med vildvuxna öar såg ovårdat eller bortglömt ut för människor.

Enda gången som någon tyckte att de vildvuxna öarna såg ut som partier någon glömt att klippa var på det som idag är gräsmatteområdet. På det befintliga gräsmatteområdet omgärdade de vildvuxna öarna för det mesta inga träd eller buskar och de var mindre än de var på det befintliga höggräsområdet. Troligen var det alltså också viktigt att öarna var väl tilltagna i storlek för att klippningen skulle se avsiktlig ut och helhetsintycket av scenariet bli positivt.

En anledning som angavs till att människor gillade de insektsfrämjande byggena på gräsmatta var att insektshotellen – och då speciellt de som liknade små hus – ramade in platsen och var vackra att titta på. Vedhögarna uppskattades så länge de låg prydligt men troligen stack husen med sin distinkta form och sina faluröda kortändor ut mer än vedhögarna. Ingen beskrev heller vedhögarna som drömska medan småhusen påminde en del deltagare i studien om en fantasivärld. Att människor i scenariet tagit sig tid att skapa en fantasivärld på en plats torde indikera för brukare av platsen att den är omhändertagen.

Utöver att det var vackert gjorde insektshotellen att flera människor tydligt kunde se att det fanns ett naturvärde med platsen. Insektshotellen fungerade som en signal för deltagarna i studien att det här kunde finnas insekter som frodades och som kunde pollinera växter vilket flera tyckte var viktigt. Det väcktes också en upptäckarglädje hos flera deltagare som själva eller med sina barn och barnbarn ville undersöka närmre vilka insekter som kunde tänkas bo i insektshotellen. Att insektshotellen var intressanta och att det fanns kortklippta ytor som det gick lätt att röra sig över gjorde att deltagarna i studien tyckte att området blev användbart – mer än när det var en ordnad gräsmatta utan insektshotell. Det trycktes dock på att det var lite för lite växtlighet i scenariet insektsfrämjande byggen på gräsmatta och flera ville att insektshotellen istället för på gräsmatta skulle ställas in i vildvuxna öar med en ordnad ram av klippt gräsmatta runt sig.

Det bästa som gick att göra för att så många människor i studien som möjligt skulle tycka att ett område var estetiskt tilltalande och användbart var att göra området intressant och tydligt omhändertaget. Det var också lika viktigt att se till att det fanns väl tilltagna ytor som brukarna av platsen med lätthet kunde beträda och känna att de själva kunde välja vad de skulle hitta på där – med andra ord att ytorna var tillgängliga och oprogrammerade. Ett område som framtidsscenarioet vildvuxna öar i ordnad ram fast med insektshotell tillagda i de

vildvuxna öarna torde vara optimalt.

Resultatet av den här intervjustudien påminner tydligt om det Mathey och Rink (2010) skrev om att människor lättare kunde acceptera mer vildvuxna landskapstyper om det bland annat fanns öppna ytor i det vildvuxna för rekreation och om det innehöll element som var vackra att titta på. I den här studien blir det dock påtagligt att människor inte bara har lättare att acceptera den typen av yta utan faktiskt kan föredra den, både framför helt vildvuxna områden och framför ordnade gräsmatteområden. Både det genomsnittliga resultatet av intervjustudien och litteraturstudien i det här arbetet stödjer att en ordnad gräsmatta kan hända är för öppen för att vara inbjudande, en vildvuxen yta med högt gräs för snårig för att tilltala och ett halvöppet landskap med kortklippta och vildvuxna partier uppskattas av människor eftersom det erbjuder något intressant att titta på samtidigt som där finns yta att röra sig fritt över.

Det här är en studie gjord i ett bostadskvarter i Karlskoga med 21 deltagare. Det är inte säkert att precis samma resultat skulle fås på andra platser. Hade studien till exempel gjorts i utkanten av en stads industriområde istället för inne i ett bostadskvarter kanske resultatet hade blivit ett annat. Beroende på vilka det är som deltar i studien skulle resultatet också kunna komma att ändras. Både personligheter och gruppens demografiska statistik kan inverka på resultatet. Exempelvis var medelåldern i studien 54 år. Kanske skulle resultatet blivit ett annat om fler deltagare var äldre eller yngre. Förmodligen passar inte heller en design exakt som vildvuxna öar i ordnad ram med tillagda insektshotell på alla marktyper. En stad med bara en typ av grönområde skulle dessutom bli väldigt enförmig. Resultatet av den här studien kan dock tjäna som inspiration för hur uppskattade vildvuxna högräsområden och intetsägande ordnade gräsmatteområden i staden med enkla medel kan bli mer omtyckta av fler människor, i synnerhet människor som bor i närheten av sådana områden.

Såsom påpekats ovan är gräsmatta ett av de mest dominerande inslagen i grönområden i svenska städer, om inte det mest dominerande. Att förändra delar av de till att innehålla arter som inte kan överleva på en plats som klipps så intensivt som en gräsmatta görs skulle rimligen främja habitatrikedom i svenska städer. Att göra om stadens vildvuxna högräsområden till att delvis bestå av gräsmattor skulle inte få samma gynnsamma effekt på antalet habitat i städer men det skulle kunna göra att människor uppskattade de vildvuxna delarna som lämnades kvar mer än vad de gjorde innan. Av Rink och Emmrich (2005) har det visats att den natur som människor anser vara värd att bevara är samma natur som människor anser vara attraktiv. Om stadens uppskattade vildvuxna högräsområden gjordes om till vilda öar med insektshotell i ordnad ram skulle människor troligen alltså till och med värna om de vildvuxna partierna.

Källförteckning

- Arnberger, A. & Eder R. (2015). Are urban visitors' general preferences for green-spaces similar to their preferences when seeking stress relief? *Urban Forestry & Urban Greening*, 14, s. 872–882, 29 juli.
- Baines, C. (1986). *The Wild Side of Town*. London: BBC Publications and Elm Tree Books.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), s. 77–101.
- Buijs, A.E. Elands, B.H.M. & Langers, F. (2009). No wilderness for immigrants: Cultural differences in images of nature and landscape preferences. *Landscape and Urban Planning*, 91, s. 113–123.
- Buijs, A.E. & Elands B.H.M. (2013). Does expertise matter? An in-depth understanding of people's structure of thoughts on nature and its management implications. *Biological Conservation*, 168, s. 184–191.
- Faehnle, M. Bäcklund, P. Tyrväinen, L. Niemelä, J. & Yli-Pelkonen, V. (2014). How can residents' experiences inform planning of urban green infrastructure? Case Finland. *Landscape and Urban Planning*, 130, s. 171–183.
- Falk, J.H. & Balling, J.D (2010). Evolutionary Influence on Human Landscape Preference. *SAGE Publications*, 42(4), s. 479–493.
- Hedblom, M. Lindberg, F. Vogel, E. Wissman, J. & Ahrné, K. (2017). Estimating urban lawn cover in space and time: Case studies in three Swedish cities. *Urban Ecosyst*, 20, s. 1109–1119.
- Ignatieva, M. Eriksson, F. Eriksson, T. Berg, P. & Hedblom, M. (2017) The lawn as a social and cultural phenomenon in Sweden. *Urban Forestry & Urban Greening*, 21, s. 213–223.
- Jensen, F.S. (2000). The effects of information on Danish forest visitors' acceptance of various management actions. *Forestry: An International Journal of Forest Research*, 73(2), s. 165–172.
- Jiang, B. Larsen, L. Deal, B. & Sullivan, W.C. (2015). A dose–response curve describing the relationship between tree cover density and landscape preference. *Landscape and Urban Planning*. 139. S. 16–25.
- Karlskoga kommun. (2020). *Valresultat, mandatfördelning*. https://www.karlskoga.se/kommun--politik/kommunfakta/valresultat-mandatfordelning.html?fbclid=IwAR3DwAP8NUsqm5mx0d1Z_3UVfZsIH0a3PFkPJjxaeLx5hBuSTWZyqHJXhQ [2022-03-24]
- Karlskoga kommun. (2022). *Om Karlskoga*. https://karlskoga.se/kommun--politik/kommunfakta/om-karlskoga.html?fbclid=IwAR0HU-fEYaxYGmq7oyFLUd1e5bc5F_hc9DINHwJcr18VHRMF8jjT2SXjJQo [2022-03-24]
- Konijnendijk, C.C. & Annerstedt, M. (2012). Mellan fascination och fruktan – hur vild natur i

urban miljö påverkar hälsa och välbefinnande. *Socialmedicinsk tidskrift*, 3, s. 232–239.

- Lampinen, J. Tuomi, M. Fischer, L.K. Neuenkamp, L. Alday, J.G. Bucharova, A. Cancellieri, L. Casado-Arzuaga, I. Ceplová, N. Cerveró, L. Deák, B. Eriksson, O. Fellowes, M.D.E. Hernández de Manuel, B. Filibeck, G. González-Guzmán, A. Hinojosa, B. Kowarik, I. Lumbierres, B. Miguel, A. Pardo, R. Pons, X. Rodríguez-García, E. Schröder, R. Sperandii, M.G. Unterweger, P. Valkó, O. Vázquez, V. & Klaus, V.H. (2021). Acceptance of near-natural greenspace management relates to ecological and socio-cultural assigned values among European urbanites. *Basic and Applied Ecology*, 50, s. 119–131.
- Li, X. Fan, S. Kühn, N. Dong, L. & Hao, P. (2019). Residents' ecological and aesthetic perceptions toward spontaneous vegetation in urban parks in China. *Urban Forestry & Urban Greening*, 44.
- Mathey, J. & Rink, D. (2010). Urban Wastelands - A Chance for Biodiversity in Cities? Ecological Aspects, Social Perceptions and Acceptance of Wilderness by Residents. I: Müller, N. Werner, P. & Kelcey, J.G. (red.) *Urban Biodiversity and Design*. 7 uppl. Wiley-Blackwell.
- Mathey, J. Arndt, T. Banse, J. Rink, D. (2016). Public perception of spontaneous vegetation on brownfields in urban areas—Results from surveys in Dresden and Leipzig (Germany). *Urban Forestry & Urban Greening*, 29, (2018), s. 384–392.
- Nassauer, J.I. (1995). Messy Ecosystems, Orderly Frames. *Landscape Journal*, 14(2), s. 161–170.
- Peterson, M.N. Thurmond, B. Mchale, M. Rodrigues, S. Bondell, H. & Cook, M. (2012). Predicting native plant landscaping preferences in urban areas. *Sustainable Cities and Society*, 5, s. 70–76.
- Plambech, T. & Konijnendijk van den Bosch, C.C. (2015). The impact of nature on creativity – A study among Danish creative professionals. *Urban Forestry & Urban Greening*, 14, s. 255–263.
- Qiu, L. Lindberg, S. & Nielsen, A.B. (2013). Is biodiversity attractive? On-site perception of recreational and biodiversity values in urban green space. *Landscape and Urban Planning*, 119, s. 136–146.
- Rink, D. & Emmrich, R. (2005). Surrogate Nature or Wilderness? Social Perceptions and Notions of Nature in an Urban Context. I: Kowarik, I. & Körner, S. (red.) *Wild Urban Woodlands: New Perspectives for Urban Forestry*. Springer.
- Soga, M. Gaston, K.J. Koyanagi, T.F. Kurisu, K. & Keisuke, H. (2016). Urban residents' perceptions of neighbourhood nature: Does the extinction of experience matter? *Biological Conservation*, 203, s. 143–150.
- Tenngart Ivarsson, C. & Hagerhall, C.M. (2008). The Perceived Restorativeness of Gardens - Assessing the Restorativeness of a Mixed Built and Natural Scene Type. *Urban For*

estry & Urban Greening, 7(2), s. 107–118. ISSN 1618-8667.

Wang, R. & Zhao, J. (2017). Deographic groups' differences in visual preference for vegetated landscapes in urban green space. *Sustainable Cities and Society*, 28, s. 350–357.

Weber, F. Kowarik, J. & Säumel, I. (2014). A walk on the wild side: Perceptions of roadside vegetation beyond trees. *Urban Forestry & Urban Greening*, 13, s. 205–212.

Zhang, H. Chen, B. Sun, Z. & Bao, Z. (2013). Landscape perception and recreation needs in urban green space in Fuyang, Hangzhou, China. *Urban Forestry & Urban Greening*, 12, s. 44–52.

Zheng, B. Zhang, Y. & Chen, J. (2011). Preference to home landscape: wildness or neatness? *Landscape and Urban Planning*, 99, s. 1–8.

Figurförteckning

- Figur 1. Google Earth, Maxar Technologies (2022). *Karlskoga mellan huvudstäder*. <https://earth.google.com/web/@59.33309153,14.5275063,130.85169088a,429.18628249d,35y,-0h,0t,0r> [2022-01-03]
- Figur 2. Google Earth, Maxar Technologies (2022). *Studieområdet i Karlskoga*. <https://earth.google.com/web/@59.33309153,14.5275063,130.85169088a,429.18628249d,35y,-0h,0t,0r> [2022-01-03]
- Figur 3. Google Earth, Maxar Technologies (2022). *Gräsmatte- och höggräsområdet*. <https://earth.google.com/web/@59.33309153,14.5275063,130.85169088a,429.18628249d,35y,-0h,0t,0r> [2022-01-03]
- Figur 4. Hörnell, H.V. (2021). *Gräsmatteområdet i oktober vy mot söder*. Opublicerat material.
- Figur 5. Hörnell, H.V. (2021). *Gräsmatteområdet i oktober vy mot norr*. Opublicerat material.
- Figur 6. Hörnell, H.V. (2021). *Höggräsområdet i oktober vy mot söder*. Opublicerat material.
- Figur 7. Hörnell, H.V. (2021). *Höggräsområdet i oktober vy mot norr*. Opublicerat material.
- Figur 8. Hörnell, H.V. (2021). *Framtidsscenariet vild höggräsmark*. Opublicerat material.
- Figur 9. Hörnell, H.V. (2021). *Framtidsscenariet ordnad gång i vildhet*. Opublicerat material.
- Figur 10. Hörnell, H.V. (2021). *Framtidsscenariet ordnat inre i vild ram*. Opublicerat material.
- Figur 11. Hörnell, H.V. (2021). *Framtidsscenariet vilda öar i ordnad ram*. Opublicerat material.
- Figur 12. Hörnell, H.V. (2021). *Framtidsscenariet ordnad gräsmatta*. Opublicerat material.
- Figur 13. Hörnell, H.V. (2021). *Framtidsscenariet insektsfrämjande byggen på gräsmatta*. Opublicerat material.
- Figur 14. Hörnell, H.V. (2021). *Framtidsscenariet insektsfrämjande byggen på höggräsmark*. Opublicerat material.
- Figur 15. Hörnell, H.V. (2021). *Inrapporterade besök på eller vid höggräsområdet resp. gräsmatteområdet*. Opublicerat material.
- Figur 16. Hörnell, H.V. (2021). *Inrapporterade aktiviteter på eller vid höggräsområdet resp. gräsmatteområdet*. Opublicerat material.
- Figur 17. Hörnell, H.V. (2021). *Hur estetiskt tilltalande och användbart studiens deltagare tyckte att höggräsområdet resp. gräsmatteområdet var*. Opublicerat material.
- Figur 18. Hörnell, H.V. (2021). *Området som föredras*. Opublicerat material.
- Figur 19. Hörnell, H.V. (2021). *Mest/minst estetiskt tilltalande bland framtidsscenarierna*. Opublicerat material.

Figur 20. Hörnell, H.V. (2021). *Mest/minst användbar bland framtidsscenarierna*. Opublicerat material.

Figur 21. Hörnell, H.V. (2021). *Absolut bäst/sämst bland framtidsscenarierna*. Opublicerat material.

Bilaga 1

Enkät till intervjustudien

Namn:

Genus:

Födelseort:

Ålder:

Arbetsituation:

Fritidsintressen:

Bor du i närheten och i så fall hur länge har du bott nära dessa områden:

Gräsmatteområdet:

Hur ofta bedömer du att du är här på eller vid platsen:

Vad brukar du göra här:

På en skala från 1 (håller inte alls med) till 10 (håller helt med) – hur mycket håller du med om att...

Den här platsen är estetiskt tilltalande:

Den här platsen är användbar:

Vad gillar du bäst med den här platsen och varför? Specifikt vad är det som gör den här platsen vacker/användbar för dig?

Vad gillar du sämst med den här platsen och varför? Specifikt vad är det som gör den här platsen ful/oanvändbar för dig?

Vad, om något, hade du velat ändra på platsen och varför?

Vad, om något, tycker du inte ska förändras på platsen? Varför tycker du att det ska vara kvar?

Höggräsområdet:

Hur ofta bedömer du att du är här på eller vid platsen:

Vad brukar du göra här:

På en skala från 1 (håller inte alls med) till 10 (håller helt med) – hur mycket håller du med om att...

Den här platsen är estetiskt tilltalande:

Den här platsen är användbar:

Vad gillar du bäst med den här platsen och varför? Specifikt vad är det som gör den här platsen vacker/användbar för dig?

Vad gillar du sämst med den här platsen och varför? Specifikt vad är det som gör den här platsen ful/oanvändbar för dig?

Vad, om något, hade du velat ändra på platsen och varför?

Vad, om något, tycker du inte ska förändras på platsen? Varför tycker du att det ska vara kvar?

Vilken av platserna föredrar du och varför?

Gradera platserna

Gräsmatteområdet – vy mot norr

Mest estetiskt tilltalade (nr. 6) till minst estetiskt tilltalande (nr. 1)

6 D – Ordnat inre i vild ram

5 E – Ordnad gång i vildhet

4 F – Insektsfrämjande byggen på befintlig gräsmatta

3 C – Vild höggräsmark

2 B – Vilda öar i ordnad ram

1 A – Befintlig ordnad gräsmatta

Kommentarer:

Mest användbar för dig (nr. 6) till minst användbar för dig (nr. 1)

6 E – Ordnad gång i vildhet

5 D – Ordnat inre i vild ram

4 F – Insektsfrämjande byggen på befintlig gräsmatta

3 B – Vilda öar i ordnad ram

2 A – Befintlig ordnad gräsmatta

1 C – Vild höggräsmark

Kommentarer:

Gräsmatteområdet – vy mot söder

Mest estetiskt tilltalade (nr. 6) till minst estetiskt tilltalande (nr. 1)

6 C – Ordnad gång i vildhet

5 F – Ordnat inre i vild ram

4 D – Insektsfrämjande byggen på befintlig gräsmatta

3 B – Vild höggräsmark

2 E – Vilda öar i ordnad ram

1 A – Befintlig ordnad gräsmatta

Kommentarer:

Mest användbar för dig (nr. 6) till minst användbar för dig (nr. 1)

6 F – Ordnat inre i vild ram

5 C – Ordnad gång i vildhet

4 E – Vilda öar i ordnad ram

3 D – Insektsfrämjande byggen på befintlig gräsmatta

2 A – Befintlig ordnad gräsmatta

1 B – Vild höggräsmark

Kommentarer:

Höggräsområdet – vy mot norr

Mest estetiskt tilltalade (nr. 6) till minst estetiskt tilltalande (nr. 1)

6 F – Ordnad gång i vildhet

5 C – Ordnat inre i vild ram

4 D – Vilda öar i ordnad ram

3 B – Insektsfrämjande byggen på befintlig vild höggräsmark

2 A – Befintlig vild höggräsmark

1 E – Ordnad gräsmatta

Kommentarer:

Mest användbar för dig (nr. 6) till minst användbar för dig (nr. 1)

6 D – Vilda öar i ordnad ram

5 F – Ordnad gång i vildhet

4 C – Ordnat inre i vild ram

3 B – Insektsfrämjande byggen på befintlig vild höggräsmark

2 E – Ordnad gräsmatta

1 A – Befintlig vild höggräsmark

Kommentarer:

Höggräsområdet – vy mot söder

Mest estetiskt tilltalade (nr. 6) till minst estetiskt tilltalande (nr. 1) samt utveckla

6 A – Befintlig vild höggräsmark

5 C – Ordnad gång i vildhet

4 E – Vilda öar i ordnad ram

3 F – Insektsfrämjande byggen på befintlig höggräsmark

2 B – Ordnat inre i vild ram

1 D – Ordnad gräsmatta

Kommentarer:

Mest användbar för dig (nr. 6) till minst användbar för dig (nr. 1) samt utveckla

6 C – Ordnad gång i vildhet

5 E – Vilda öar i ordnad ram

4 B – Ordnat inre i vild ram

3 D – Ordnad gräsmatta

2 F – Insektsfrämjande byggen på befintlig höggräsmark

1 A – Befintlig vild höggräsmark

Kommentarer:

Utav de fyra mest estetiskt tilltalande platserna på bilderna – vilken är absolut mest estetiskt tilltalande och varför:

Kommentarer:

Utav de fyra minst estetiskt tilltalande platserna på bilderna – vilken är absolut minst estetiskt tilltalande och varför:

Kommentarer:

Utav de fyra mest användbara platserna på bilderna – vilken är absolut mest användbar och varför:

Kommentarer:

Utav de fyra minst användbara platserna på bilderna – vilken är absolut minst användbar och varför:

Kommentarer: